

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(93) 313 def.

Brussel, 30 juni 1993

ADVIES VAN DE COMMISSIE INZAKE HET VERZOEK OM TOETREDING VAN DE REPUBLIEK CYPRUS TOT DE GEMEENSCHAP

**ADVIES VAN DE COMMISSIE
INZAKE HET VERZOEK OM TOETREDING
VAN DE REPUBLIEK CYPRUS TOT DE GEMEENSCHAP**

VOORWOORD

1. De regering van de Republiek Cyprus heeft op 3 juli 1990 bij de Raad van de Europese Gemeenschappen een verzoek om toetreding tot de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS), de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EGA - EURATOM) ingediend.
2. De Raad heeft tijdens zijn zitting van 17 september 1990 kennis genomen van deze toetredingsaanvraag en heeft toen besloten de procedures bedoeld in artikel 98 van het EGKS-Verdrag, artikel 237 van het EEG-Verdrag en artikel 205 van het EGA-EURATOM-Verdrag in te leiden. Verder heeft de Raad de Commissie verzocht het in deze artikelen bedoelde advies uit te brengen.
3. De laatste jaren hebben een aantal EVA-landen en de Republiek Malta een verzoek om toetreding ingediend. Deze toetredingsaanvragen volgen op die van Turkije. De Commissie heeft al de volgende adviezen over toetredingsaanvragen voorgelegd : voor Turkije in december 1989, voor Oostenrijk in augustus 1991, voor Zweden in juli 1992, voor Finland in november 1992 en voor Noorwegen in maart 1993. Haar advies over Cyprus wordt samen met het advies over Malta uitgebracht.
4. De Europese Raad die op 26 en 27 juni 1992 in Lissabon bijeenkwam, trok ten aanzien van de EVA-landen de volgende conclusie na zijn besprekingen over de uitbreiding :

"De Europese Raad is van oordeel dat de EER-Overeenkomst het pad heeft geëffend voor het openen van uitbreidingsonderhandelingen, die spoedig zouden

moeten worden afgerond, met de EVA-landen die het lidmaatschap van de Europese Unie nastreven. (...) De officiële onderhandelingen zullen onmiddellijk worden geopend nadat het Verdrag betreffende de Europese Unie is bekrachtigd en overeenstemming is bereikt over het pakket Delors-II."

Na de besluiten van de Europese Raad van Edinburgh (11 en 12 december 1992) zijn de toetredingsonderhandelingen in februari 1993 met Oostenrijk, Finland en Zweden en in april 1993 met Noorwegen begonnen.

De Europese Raad van Lissabon verklaarde over de andere verzoeken om toetreding vervolgens :

(...) "De Europese Raad is van mening dat, wil men de uitdagingen van een Europese Unie die uit een groter aantal Lid-Staten bestaat, met succes tegemoettreden, tegelijkertijd vooruitgang moet worden geboekt met de interne ontwikkeling van de Unie en met de voorbereidingen op het lidmaatschap van andere landen.

In dit verband heeft de Europese Raad de aanvragen besproken welke door Turkije, Cyprus en Malta zijn ingediend. De Europese Raad is het erover eens dat elk van deze aanvragen op grond van zijn eigen merites moet worden bestudeerd. (...)

De betrekkingen met Cyprus en Malta zullen ontwikkeld en versterkt worden door op de Associatie-overeenkomsten en hun verzoek om lidmaatschap voort te bouwen en door de politieke dialoog te ontwikkelen."

5. De Europese Raad die op 21 en 22 juni 1993 in Kopenhagen bijeenkwam, verklaarde dat "zijn beleidslijnen voor de uitbreiding met de EVA-landen niet van invloed zullen zijn op de situatie van andere landen die een verzoek om toetreding tot de Unie hebben ingediend. De Unie zal elk van deze aanvragen op haar eigen merites beoordelen.

De Europese Raad verheugt zich over het voornemen van de Commissie binnenkort haar advies over Malta en Cyprus uit te brengen. De Raad zal snel overgaan tot het onderzoek van deze adviezen en zal rekening houden met de bijzondere situatie in beide landen."

INLEIDING

6. Sinds de onafhankelijkheid van Cyprus in 1960 werd afgekondigd, heeft "de kwestie-Cyprus" praktisch altijd de aandacht van de Organisatie der Verenigde Naties gevraagd en staat dit punt vrijwel altijd op de agenda van de Veiligheidsraad.

Het feit dat twee gemeenschappen – de ene Grieks en de andere Turks – op één eiland wonen en een andere taal, cultuur en godsdienst en andere nationale tradities hebben, bezorgde deze jonge republiek een bewogen verleden, met tal van crises en uitbarstingen van geweld tussen de gemeenschappen, die in 1974 een dieptepunt bereikten bij een staatsgreep op aansporing van degenen die ijverden voor aanhechting van Cyprus bij Griekenland, waarop een militaire interventie van Turkije volgde. De crisis van augustus 1974 en de bezetting van een deel van het grondgebied door het Turkse leger die leidde tot een feitelijke scheiding van het eiland in twee delen, hadden grootscheepse verplaatsingen van inwoners aan weerszijden van de bestandslijn, en vooral van het noorden naar het zuiden van het eiland, tot gevolg.

De twee gemeenschappen, de Turkse in het noorden en de Griekse in het zuiden, zijn ook nu nog de facto gescheiden. Bij de scheidingslijn is er, afgezien van enkele zeer zeldzame uitzonderingen, geen verkeer van personen, goederen of diensten. In 1983 heeft het noorden van het eiland zich uitgeroepen tot onafhankelijke republiek. Met uitzondering van Turkije heeft de internationale gemeenschap deze republiek niet erkend. Tot in het recente verleden stuitten diplomatieke stappen die onder auspiciën van de Verenigde Naties werden genomen om tot een voor beiden aanvaardbare institutionele oplossing te komen, op de onverzettelijkheid van de partijen.

7. Pas in 1992 waren er aanwijzingen dat de onderhandelingen tussen de gemeenschappen, met de goede diensten van de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties, geleidelijk zouden kunnen leiden tot een oplossing die berust op een federatie van twee gemeenschappen en twee zones. De beginselen van deze oplossing zijn in april 1992 met algemene stemmen goedgekeurd door de Veiligheidsraad (Resolutie 774/92). Bij de in oktober en november 1992 gevoerde besprekingen tussen de gemeenschappen bleek evenwel dat er over een groot aantal punten nog geen overeenstemming is, onder meer over de algemene

beginselen en de institutionele aspecten van de toekomstige federatie. De besprekingen zijn in het voorjaar van 1993 hervat, en hoewel men blijft hopen dat het uiteindelijk tot een akkoord komt, kan op dit ogenblik niet worden uitgesloten dat meningsverschillen blijven bestaan.

8. De regering van de Republiek Cyprus, die door de Europese Gemeenschap en haar Lid-Staten wordt erkend als de enige wettige regering van het Cypriotische volk, heeft haar toetredingsaanvraag ingediend namens het hele eiland. De feitelijke autoriteiten van het noordelijk deel van het eiland hebben zich krachtig verzet tegen deze toetredingsaanvraag. Deze autoriteiten erkennen wel dat de Turks-Cypriotische gemeenschap er belang bij heeft deel uit te maken van de Gemeenschap, maar ontzeggen de regering van de Republiek Cyprus het recht heel Cyprus in dezen te verbinden. Deze autoriteiten baseren hun standpunt op het Garantieverdrag en op de tekst van de Grondwet van 1960, die de President en de (Turks-Cypriotische) Vice-President een vetorecht toekent voor alle besluiten inzake buitenlandse politiek, en met name voor besluiten tot deelneming aan een internationale organisatie of een pact betreffende een bondgenootschap waarvan Griekenland en Turkije geen lid zijn. Deze autoriteiten menen dat de Gemeenschap op dit ogenblik derhalve geen gevolg zou mogen geven aan dit verzoek.

Geheel in de lijn van het standpunt dat zij steeds heeft gehuldigd ten aanzien van de wettigheid van de regering van de Republiek Cyprus en de niet-erkenning van de "Turkse Republiek Noord-Cyprus" en dat overeenkomt met het standpunt van de Verenigde Naties, acht de Gemeenschap dit verzoek daarentegen ontvankelijk en heeft zij de in de Verdragen bedoelde procedures ingeleid om deze aanvraag te onderzoeken.

9. De Gemeenschap dient zich dus uit te spreken over de vraag of Cyprus in aanmerking komt voor toetreding, of het in staat is het zogenaamde "acquis communautaire" en vooral de voorschriften inzake de interne markt en het geheel van gemeenschappelijk beleid binnen redelijke termijnen over te nemen, of het in staat is een dynamisch lid van de Economische en Monetaire Unie te worden en actief deel te nemen aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.

In dit advies worden al deze elementen besproken en wordt in hoofdzaak, althans wat het zuidelijk deel van Cyprus betreft, de conclusie van de Commissie in haar mededeling van 24 juni 1992⁽¹⁾ bevestigd : "Voor Cyprus zal blijkbaar de goedkeuring van het "acquis communautaire" geen onoverkomelijke problemen opleveren". Deze conclusie geldt zowel voor de organisatie en het functioneren van de democratie op Cyprus, waarvan de deugdelijkheid is aangetoond bij de laatste presidentsverkiezingen, als voor de structuren en de middelen tot regulering van zijn economie.

10. De feitelijke verdeling van het eiland in twee streng gescheiden entiteiten heeft tot gevolg dat de in het Verdrag vastgelegde fundamentele vrijheden, en inzonderheid het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal, het recht van vestiging, alsmede de universeel erkende politieke, economische, sociale en culturele rechten, op dit ogenblik niet op het hele grondgebied van het eiland kunnen worden uitgeoefend. Deze vrijheden en rechten dienen te worden gewaarborgd in het kader van een allesomvattende regeling tot herstel van een constitutionele orde in de hele Republiek Cyprus.
11. Bij het onderzoek van de vraag of Cyprus in aanmerking komt voor toetreding en of het een dynamische partner van de Gemeenschap en van de Europese Unie kan zijn, dient de Gemeenschap ook terdege rekening te houden met de bijzondere banden tussen, enerzijds, één van de Cypriotische gemeenschappen en een Lid-Staat, en, anderzijds, de andere Cypriotische gemeenschap en een met de Gemeenschap geassocieerd land dat ook wenst toe te treden en dat voor haar van groot strategisch, politiek en economisch belang is.
12. Bij het opstellen van dit advies is de Commissie uitgegaan van de gegevens over de situatie op Cyprus die zijn verzameld door de missies ter plaatse en die zijn verstrekt door de autoriteiten van de Republiek Cyprus, waarmee zij steeds in nauw contact is geweest, vooral door tussenkomst van de Permanente Vertegenwoordiging van de Republiek Cyprus bij de Gemeenschappen.

(1) Europa en de uitdaging van de uitbreiding.

De Turks-Cypriotische autoriteiten hebben in de lijn van hun protest tegen de door de regering van Cyprus ingediende toetredingsaanvraag niet met de Commissie willen samenwerken bij de technische voorbereiding van dit advies. De gegevens over het noordelijk deel van het eiland zijn derhalve afkomstig van de regering van de Republiek Cyprus of uit internationale bronnen. Deze gegevens zullen dus later eventueel moeten worden aangevuld. De Commissie meent evenwel dat het geheel van elementen waarover zij beschikt, volstaan tot staving van de analyses en conclusies van dit advies.

EERSTE DEEL

- I. Algemene beschrijving van de feitelijke situatie van Cyprus
- II. Het vooruitzicht van een regeling van de Cyprische kwestie en de integratie in de Gemeenschap
- III. De betrekkingen tussen Cyprus en de Europese Gemeenschap
- IV. Overgang van Cyprus naar integratie in de Gemeenschap
- V. Participatie in de instellingen
- VI. Conclusies

I. ALGEMENE BESCHRIJVING VAN DE FEITELIJKE SITUATIE VAN CYPRUS

13. Het eiland Cyprus dat strategisch gelegen is in het noordoosten van de Middellandse Zee, heeft ongeveer 700.000 inwoners op een oppervlakte van 9.251 km², is dus niet erg dichtbevolkt (76 inwoners/km²) en kent een bescheiden demografische groei van circa 1 % per jaar. Het urbanisatiepercentage is hoog en de cijfers betreffende alfabetisering, schoolbezoek en zelfs voor het middelbaar en hoger onderwijs zijn, wat het zuidelijk gedeelte betreft, te vergelijken met die van de meest ontwikkelde landen.

In het zuidelijk gedeelte wonen ongeveer 570.000 personen, onder toezicht van de regering van de Republiek Cyprus. In het noorden wonen 130.000 Turks-Cyprioten waaraan de Turkse militairen moeten worden toegevoegd (ongeveer 30.000 volgens de schattingen van de Verenigde Naties) en een groot aantal Turkse kolonisten (tussen de 45.000 en 50.000 volgens dezelfde bron) die zich daar sinds de militaire interventie van 1974 gevestigd hebben. Er zij op gewezen dat een deel van de Turks-Cypriotische bevolking die zich in 1974 op het eiland bevond sindsdien is geëmigreerd, met name naar West-Europa. Het noordelijk gedeelte van het eiland vertegenwoordigt, volgens zijn huidige grenzen, 37 % van het totale grondgebied.

14. Sinds de feitelijke scheiding van het eiland is de economische ontwikkeling zeer uiteenlopend geweest. Het zuidelijk gedeelte van het eiland heeft een opmerkelijke economische groei gekend, die hoofdzakelijk uitging van de dienstensector en in het bijzonder van het toerisme. Daardoor kwam het BBP in 1991 per inwoner gemiddeld rond de 9.000 ecu te liggen, d.w.z. op een hoger niveau dan in verschillende Lid-Staten van de Gemeenschap het geval is. De noordzijde van het eiland, die meer op landbouw gericht is, heeft zich minder snel ontwikkeld. Vanwege het diplomatieke isolement van dit gedeelte van het land konden het potentieel en de infrastructuren op het gebied van het toerisme niet volledig benut worden. Het aandeel van de landbouw in de werkgelegenheid, de toegevoegde waarde en de buitenlandse handel, zijn daar nog steeds zeer belangrijk. Het BBP per inwoner is er drie à vier keer minder hoog dan in het zuiden.
15. Het politieke leven van het eiland heeft zich eveneens sinds 1974 op verschillende wijze ontwikkeld. De Republiek Cyprus, die haar gezag in feite alleen over het zuidelijk gedeelte uitoefent, heeft de grondwet van 1960 behouden, maar uiteraard worden alle bepalingen betreffende de

deelneming van de Turkse gemeenschap aan de uitoefening van de uitvoerende, wetgevende en gerechtelijke bevoegdheden niet meer toegepast. Sommige daarvan golden overigens al niet meer sinds de crisis van 1963 tussen de beide gemeenschappen.

De grondwet behelst een President en een Parlement bestaande uit één enkele Kamer. De huidige president, de heer Klerides, is in februari 1993 gekozen voor vijf jaar, met de steun van twee partijen die in de Kamer over een meerderheid beschikken.

In het Parlement wordt het verzoek om toetreding tot de Gemeenschap door een ruime consensus gesteund, alsook het economisch beleid op liberale grondslag dat sinds verschillende jaren wordt gevolgd en door de regering van de heer Klerides in stand wordt gehouden.

16. In het noorden van het eiland hebben de autoriteiten die niet door de Internationale Gemeenschap worden erkend, in 1975 per referendum een grondwet laten aannemen, die daarna in 1985 gewijzigd is.

In het kader van deze grondwet is de heer Denktash tot president verkozen, en in 1985 en 1990 herkozen. Hij beschikt in het Parlement over een ruime meerderheid, met name dank zij de stemmen van de Turkse kolonisten. Bij een deel van de publieke opinie rijst er steeds meer verzet tegen het beleid van de heer Denktash, zowel ten aanzien van economische vraagstukken als de regeling van de Cypriotische kwestie.

17. Wat de oerbiediging van de democratie en de mensenrechten betreft moet er uiteraard op worden gewezen dat alleen al het feit van de gedwongen scheiding van het eiland in twee partijen de fundamentele vrijheden van de burgers van Cyprus ernstig aantast en dat voorts de rechten van de slachtoffers van de gebeurtenissen van 1974, bij gebrek aan een politieke regeling, niet konden worden hersteld. De aanwezigheid van het grote aantal Turkse kolonisten met de demografische wijzigingen die daarvan het gevolg zijn wordt eveneens – en ook door bepaalde sectoren van de Turks-Cypriotische publieke opinie – als een inbreuk op de politieke en economische rechten van de bevolking gevoeld.

Afgezien van de directe en indirecte consequenties van de scheiding van het eiland ziet de situatie van de mensenrechten er als volgt uit. Op grond van de Cypriotische grondwet zijn de rechten van de personen die tot de drie nationale minderheden behoren beschermd, geldt de vrijheid van meningsuiting, van vereniging en vergadering, de gelijkheid van personen en het verbod op iedere vorm van discriminatie. De onafhankelijkheid van de magistratuur is gewaarborgd. Al deze bepalingen worden daadwerkelijk nageleefd. Aan de noordzijde maken de oppositiepartijen evenwel melding van bepaalde belemmeringen en toegekende voorwaarden met betrekking tot hun activiteiten en in het bijzonder hun toegang tot de media.

18. Een ander aspect van de politieke spanningen op Cyprus komt tot uiting in het grote aantal militairen en de overbewapening.

In het noorden van het eiland wordt naast de Turkse troepen die op ongeveer 30.000 man worden geschat, een Turks-Cypriotische strijdmacht van naar schatting 4.000 man, voortdurend gevechtsklaar gehouden. Daar komt nog een reserveleger bij van 26.000 man. In het zuiden handhaaft Griekenland iets minder dan een duizendtal manschappen bij de Grieks-Cypriotische nationale garde, die zelf uit 10.400 man bestaat, plus een reserveleger van 100.000 man.

De wapens waarmee men te maken heeft zijn steeds meer gesofisticeerd, zodat de defensie-inspanningen waarmee elk van de partijen instemt zwaar op de overheidsbegrotingen drukken.

De troepen van de VN (maart 1993 : 1.513 personen), UNFICYP, die in 1964 na de burgeroorlog naar Cyprus zijn gestuurd, bevinden zich nog steeds op de demarcatielijn. Na een moeizaam debat hebben de Verenigde Naties onlangs een beslissing genomen om de financieringswijze van deze troepen alsook de structuur ervan te veranderen, in afwachting van de herziening van hun mandaat in december 1993.

Tenslotte zij erop gewezen dat het Verenigd Koninkrijk, onder Brits oppergezag, twee militaire bases in het zuiden van Cyprus heeft behouden.

II. HET VOORUITZICHT VAN EEN REGELING VAN DE CYPRISCHE KWESTIE EN DE INTEGRATIE IN DE GEMEENSCHAP

19. De noodzaak van een nauwe samenwerking tussen de beide gemeenschappen om met succes de integratie van Cyprus in de Europese Gemeenschap op gang te brengen lijkt vanzelfsprekend bij de behandeling van de "ideeën over een algemene kaderovereenkomst met betrekking tot Cyprus". Dit document dat in het kader van Resolutie 774/92 unaniem door de Veiligheidsraad is goedgekeurd, vormde de basis van de besprekingen die in 1992 onder leiding van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties door de beide gemeenschappen zijn gevoerd. Het document voorziet in een regeling gebaseerd op een soevereine staat Cyprus, met een unieke internationale persoonlijkheid en een uniek staatsburgerschap. De territoriale onafhankelijkheid en integriteit van deze staat zijn gewaarborgd die twee in politiek opzicht gelijke gemeenschappen omvat in een federatie bestaande uit twee gemeenschappen en twee grondgebieden.

De betrokken tekst is niet in deze vorm door de vertegenwoordigers van de twee gemeenschappen goedgekeurd. Uit het rapport dat na de besprekingen van oktober-november 1992 door de secretaris-generaal van de Verenigde Naties is uitgebracht, blijkt duidelijk dat bij andere onderwerpen die nog niet geregeld zijn, het Turks-Cypriotische deel op constitutioneel vlak een oplossing van een meer "confederaal" type wenst dan in de "ideeën" is voorgesteld. President Klerides van zijn kant stemt sinds zijn verkiezing weliswaar in met de "ideeën", maar heeft te kennen gegeven er wijzigingen in te willen aanbrengen, met name om de verwijzingen naar de mensenrechten erin te versterken en het operationele karakter van de werking van de uitvoerende macht en de verenigbaarheid daarvan met de toekomstige toetreding tot de Gemeenschap te verbeteren.

Dientengevolge moeten er tussen de betrokken partijen nog besprekingen worden gevoerd over het definitieve evenwicht van de regeling en in het bijzonder het institutionele evenwicht ervan.

20. De Veiligheidsraad heeft, ter ondersteuning van de bijdrage van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, alle partijen opgeroepen om hun inspanningen voort te zetten om tot een politieke regeling te komen.

De laatste tijd lijken de inspanningen geconcentreerd te zijn op het nemen van concrete maatregelen bedoeld om het vertrouwen tussen de twee gemeenschappen te herstellen.

21. Het is van het allerhoogste belang dat het gevoerde proces onder de leiding van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties tot een billijke oplossing leidt waarbij de belangen van elke gemeenschap worden erkend. Het is eveneens van belang dat het door dit proces, ongeacht het institutionele evenwicht van de definitieve regeling, mogelijk wordt om instellingen te creëren die hun bevoegdheden op effectieve en operationele wijze kunnen uitoefenen.

In dit verband zou er, met het oog op een toekomstige toetreding tot de Gemeenschap, op moeten worden toegezien dat het besluitvormingsproces, wat betreft de uitvoerende macht en de legislatieve controle, verenigbaar is met de communautaire mechanismen op het gebied van overleg en besluitvorming en het de Cyprische autoriteiten mogelijk maakt de communautaire verworvenheden over te nemen en die effectief op het gehele eiland toe te passen.

22. Vanuit het oogpunt van het buitenlands beleid en de gemeenschappelijke veiligheid dringt de noodzaak om voor een politieke regeling te zorgen zich des te meer op daar het door de huidige situatie voor Cyprus moeilijk zou zijn om de in het kader van het Verdrag over de Europese Unie aangegane verplichtingen te aanvaarden en ten uitvoer te leggen. De politieke problemen in verband met de status quo zouden onvermijdelijk consequenties hebben voor de beleidsmaatregelen van de Gemeenschap, in het bijzonder die ten opzichte van Turkije. Cyprus zou er eveneens vanaf moeten zien om deel uit te maken van de beweging van niet-gebonden landen, die onder meer door dit land is opgericht en waaraan het nog steeds actief deelneemt.

III. DE BETREKKINGEN TUSSEN CYPRUS EN DE EUROPESE GEMEENSCHAP

De associatie-overeenkomst

23. Sinds 1973 is Cyprus met de Europese Gemeenschap verbonden door een associatie-overeenkomst die voorziet in de verwezenlijking van een douane-unie in twee etappes. Deze overeenkomst verbiedt iedere discriminatie tussen onderdanen van Cyprus of de Gemeenschap, en wordt ten behoeve van de gehele bevolking van het eiland toegepast, zowel wat betreft de handelsregeling als de financiële en technische samenwerking.

De eerste etappe voorzag in de geleidelijke vermindering van de douanerechten voor industrie- en landbouwprodukten. Deze etappe die tot juni 1977 zou lopen, werd verlengd tot einde 1987, en op dat moment waren alle doelstellingen ervan verwezenlijkt.

Op 1 januari 1988 is het protocol met betrekking tot de overgang tot de tweede etappe van de associatie-overeenkomst in werking getreden, te weten de totstandbrenging van de douane-unie, waarvoor twee fasen zijn vastgesteld :

De eerste fase, van 1988 tot 1997, voorziet in :

- de vermindering door Cyprus van de douanerechten en de kwantitatieve beperkingen voor industrieprodukten (behalve voor aardolieprodukten en 15 categorieën gevoelige produkten) en voor de 43 landbouwprodukten die onder de overeenkomst vallen;
- de goedkeuring door Cyprus van het gemeenschappelijk douanetarief;
- de harmonisatie van de begeleidende beleidsmaatregelen : concurrentie, staatshulp, onderlinge aanpassing van de wetgevingen.

De tweede fase, van 1997 tot 2002, voorziet in het volledig vrije verkeer van industrie- en landbouwprodukten, en de goedkeuring van de begeleidende beleidsmaatregelen die nodig zijn voor de voltooiing van de douane-unie, waaronder in principe de afschaffing van de regels van oorsprong die voor industrieprodukten van toepassing zijn.

Huidige handelsregeling

24. De overeenkomst betreffende de douane-unie dekt 82 % van de totale handel tussen Cyprus en de Gemeenschap. De huidige situatie ziet er als volgt uit :

- de Gemeenschap heeft de laatste beperkingen die nog bestonden bij de invoer op haar markt van industrieprodukten uit Cyprus volledig afgeschaft, alsook van textielprodukten, kleding en verwerkte en niet in bijlage II van het EEG-Verdrag ingedeelde landbouwprodukten.
- De Republiek Cyprus heeft op 1 januari 1993 de rechten al met 64,25 % verminderd ten opzichte van het tarief dat in 1973 tegenover de Gemeenschap werd toegepast. Bij de tariefontmanteling door het noorden van het eiland is evenwel niet het tempo in acht genomen dat in de associatie-overeenkomst was vastgesteld en de communautaire export wordt er getroffen met over het algemeen veel hogere rechten dan die welke door het zuiden worden opgelegd.

Aanpassing aan de communautaire verworvenheden

25. Een groot deel van de instrumenten die de geleidelijke aanpassing mogelijk moeten maken van de Cyprische economie aan de mechanismen van de eengemaakte markt van de Gemeenschap en aan de consequenties van het gemeenschappelijk handelsbeleid bestaan dus al in de associatie-overeenkomst en in het protocol van 1988.

De Commissie is van mening dat de voortzetting van een regelmatige toepassing - met inachtneming van het overeengekomen tijdschema - van de voornoemde instrumenten het beste middel is om ervoor te zorgen dat de voorbereiding van de Cyprische economie op een eventuele toetreding zonder moeilijkheden verloopt.

26. Wat de overname van de communautaire verworvenheden op legislatief terrein betreft, garandeert artikel 27 van het protocol van 1988 dat sommige beginselen van het EEG-Verdrag van toepassing zijn in de betrekkingen tussen de beide partijen in het kader van de associatie, zoals de concurrentieregels, de fiscale bepalingen en het op elkaar afstemmen van de wetgevingen. Verder is bepaald dat de maatregelen voor de tenuitvoerlegging van deze beginselen, die onontbeerlijk zijn voor de goede werking van de douane-unie, uiterlijk aan het begin van de tweede fase, d.w.z. in principe in 1998, in onderling overleg vastgesteld zullen worden. Het in acht nemen

van deze termijn impliceert een nauwe samenwerking tussen de autoriteiten van Cyprus en de diensten van de Commissie opdat beide partijen aan de aangegane verplichtingen kunnen voldoen en Cyprus zijn wetgeving met kennis van zaken kan wijzigen.

Financiële en technische samenwerking

27. 1 januari 1979 is er met het eerste Financieel Protocol een begin gemaakt met de financiële hulp van de Gemeenschap aan Cyprus. Sindsdien en tot het derde financieel protocol dat thans van kracht is heeft de Gemeenschap Cyprus in totaal 136 miljoen ecu toegekend in de vorm van leningen van de EIB (92 miljoen ecu), niet-terugvorderbare steun (29 miljoen ecu) en speciale leningen risicodragend kapitaal (15 miljoen ecu). De gefinancierde projecten hebben hoofdzakelijk betrekking op de infrastructuren (stadsplanning, riolering, elektriciteit) en komen ten goede aan de gehele bevolking van het eiland. Deze projecten waren vooral rond Nicosia geconcentreerd.

IV. OVERGANG VAN CYPRUS NAAR INTEGRATIE IN DE GEMEENSCHAP

28. De analyse van de economische situatie op Cyprus bevestigt de hypothese dat de toetreding van Cyprus tot de Gemeenschap niet alleen zonder onoverkomelijke moeilijkheden zou verlopen maar integendeel zelfs, op voorwaarde dat ze zorgvuldig wordt voorbereid en de nodige begeleidende maatregelen worden genomen, zou leiden tot een toename van de welvaart en het met name voor het Noorden van het eiland gemakkelijker zou maken zijn economische achterstand ten opzichte van het Zuiden in te halen.

29. In de inleiding tot dit advies is al gezegd dat de politieke opsplitsing van het eiland gepaard is gegaan met een gescheiden economische ontwikkeling.

Deze aparte ontwikkeling betreft zowel de produktiestructuren, de mate van openstelling voor het buitenland en van internationale specialisatie, het monetair beleid als de economische prestaties op het gebied van inkomen, tewerkstelling, inflatie en buitenlandse handel.

30. Het Zuiden van het eiland heeft zich sterker gericht op de industrie en de dienstensector – vooral het internationaal toerisme – zonder daarom de troeven van de landbouw te verwaarlozen. De industrie neemt er driekwart van de goederenexport voor haar rekening. Het aanzienlijke handelstekort wordt praktisch gecompenseerd door de opbrengsten uit het toerisme. Het handelsverkeer vindt voor meer dan de helft plaats met de Gemeenschap.

31. De economie kent een sterke groei, met gemiddeld 6 % over de voorbije tien jaar. Bij gebrek aan voldoende arbeidskrachten doet de Republiek Cyprus een beroep op arbeid uit de landen van Oost-Europa en staat zij zelfs sinds enige tijd het dagelijkse pendelverkeer van werknemers uit het Noorden van het eiland toe. Ondanks de verhitte van de economie en de volledige werkgelegenheid is de inflatie beperkt gebleven tot 6 %. De langdurige toepassing van een beleid tot stabilisatie van het Cypriotische pond ten opzichte van de valuta's van de handelspartners en onlangs ten opzichte van de ecu heeft in ruime mate tot deze goede resultaten bijgedragen.

32. Ondanks deze prestaties zullen voor de toetreding tot de Gemeenschap vastberaden inspanningen vanwege de Staat en het bedrijfsleven noodzakelijk zijn. De economie blijft al te zeer afhankelijk van het toerisme, wat op lange termijn het risico inhoudt op overexploitatie van de beperkte natuurlijke hulpbronnen (bij voorbeeld het water) en van de infrastructuur, en vooral op een grote conjuncturele onzekerheid in een politiek gevoelige regio, zoals tijdens de Golfcrisis is gebleken.

Er moet dus absoluut worden gezorgd voor diversificatie van de dienstensector en consolidatie van de industriële ontwikkeling, vooral omdat een onderzoek van de industriële structuren aantoonde dat zij bij de noodzakelijke openstelling voor de internationale concurrentie in een eerder kwetsbare positie zullen komen te staan. Ondanks de al genomen maatregelen voor aansluiting bij het gemeenschappelijk douanetarief genieten de meeste industrietakken nog een vrij hoge mate van douanebescherming. Douanerechten van meer dan 50 % zijn geen zeldzaamheid, zelfs ten opzichte van de Gemeenschap, zodra er een lokale produktie bestaat. Talrijke sectoren gaan gebukt onder een gebrek aan innovatie en de kwaliteit van hun produktie ligt veel lager dan die van vergelijkbare communautaire produkten. Buitenlandse investeringen, die een bron van technologische vooruitgang vormen, zijn tot nog toe nauwelijks aangemoedigd en zijn onderworpen aan strenge beperkingen. De handhaving van het concurrentievermogen van de industrie is dus nog te sterk gekoppeld aan bescherming tegen buitenaf en vooral aan zeer uiteenlopende steunmaatregelen zoals garanties, belastingvrijstellingen en gunstige financieringen die het bedrijfsleven zowel bij investeringen als bij uitvoer van de Staat ontvangt.

33. De overgang naar toetreding tot de Gemeenschap houdt in dat de tariefbescherming wordt afgeschaft, dat de steunmaatregelen worden ingekrompen en dat buitenlandse investeerders een grotere speelruimte krijgen. De herstructureringen die voor de tenuitvoerlegging van deze strategie nodig zijn en die trouwens stroken met de economische doelstellingen van de huidige regering, zullen worden vergemakkelijkt doordat op Cyprus een volledige tewerkstelling bestaat.
34. Ook in het bankwezen en de financiële wereld zullen aanpassingen nodig zijn. Terwijl de betalingen in verband met lopende transacties met het buitenland tamelijk vrij zijn, zijn de kapitaalbewegingen streng gereguleerd. De

liberalisering van de kapitaalbewegingen zal een diepgaande hervorming nodig maken van het monetair en financieel stelsel alsmede procedures voor valuta- en kredietregulering.

Die regulering is vandaag uitsluitend gebaseerd op een kwantitatief beheer zonder gebruikmaking van de rentetarieven, die wettelijk op 9 % zijn vastgesteld. Door de invoering van marktmechanismen in het systeem (d.w.z. de toepassing van rentetarieven en een sterkere concurrentie in de banksector) zouden de economische prestaties kunnen worden verbeterd en speculatieve praktijken (bij voorbeeld vastgoedinvesteringen) kunnen worden beperkt. Tegelijk zou een uitbreiding mogelijk zijn van de waaier aan instrumenten voor macro-economische regulering door de autoriteiten, die thans alleen maar gebruik kunnen maken van het beheer van de wisselkoers en het begrotingsbeleid.

35. Het isolement van het noordelijke deel van het eiland heeft sterk belemmerend gewerkt op het ontwikkelingsbeleid en de economische prestaties. De economie van het Noorden hangt nauw samen met die van Turkije, dat aanzienlijke begrotingssteun verleent, 40 % van de invoer van het eiland levert en na de Gemeenschap de tweede exportmarkt vormt. Door het ontbreken van internationale luchtverbindingen behalve met Turkije is het ondanks het aanvankelijk bestaande infrastructuurpotentieel niet mogelijk gebleken het internationaal toerisme ten volle tot ontplooiing te brengen. De toeristen, waarvan 75 % van Turkse nationaliteit, leveren slechts een kwart op van de opbrengsten in het zuidelijke deel van het eiland. De landbouw, een sector waarin het Noorden over een groot potentieel beschikt, vertegenwoordigt een kwart van de werkgelegenheid en 10 % van de toegevoegde waarde. De industrie neemt circa 10 % van de werkgelegenheid voor haar rekening en draagt voor 11,5 % bij tot de totstandkoming van het BBP. De overheidsinstanties hebben een belangrijk aandeel in de totale werkgelegenheid en de openbare bedrijven spelen een belangrijke rol in de economische activiteit.
36. De bij transacties gebruikte valuta is het Turkse pond; de invoering van een eigen munt voor het noordelijke deel van Cyprus is overwogen maar niet tot uitvoering gebracht. Het Cypriotische pond circuleert naast het Turkse pond. Er is een sterke inflatie : circa 60 % in 1991. Het tekort op de overheidsfinanciën is aanzienlijk en wordt slechts gedeeltelijk gedekt door de begrotingssteun uit Ankara. Het aangaan van leningen is dus de regel. De sanering van deze situatie zou aanzienlijke inspanningen vereisen en zou

voor toekomstige federale instanties en voor de leiders van de toekomstige federatieve Turks-Cypriotische Staat netelige problemen inzake de verdeling van de belastingopbrengsten opleveren.

37. Voor het Noorden van het eiland is het voornaamste economische vraagstuk, zowel in het kader van een regeling van de kwestie Cyprus als in het vooruitzicht van een toetreding, dus het inhalen van de gecumuleerde achterstand ten opzichte van het Zuiden.

Er bestaat dus een potentieel aan agrarische en toeristische hulpbronnen en aan arbeidskrachten, evenals de nodige basisinfrastructuur voor een opleving van de economie, maar het Noorden heeft een sterke produktiviteitsachterstand ten opzichte van het Zuiden opgelopen door zijn isolement en door de onvoldoende aanwezigheid van kapitaal, wat op zijn beurt samenhangt met de onzekerheid over de politieke toekomst van dit deel van het eiland.

Ingeval Cyprus tot de Gemeenschap toetreedt, zouden sommige middelen aan de verbetering van de infrastructuur kunnen worden besteed. Door een regeling van de politieke kwestie zou bovendien de complementariteit tussen de twee delen van het eiland worden hersteld. Bovendien zou het herstel van de internationale verbindingen en de volledige openstelling van de markten van de Gemeenschap binnen- en buitenlandse investeringen stimuleren. Gezien de orde van grootte waarom het hier gaat (een entiteit met 130.000 inwoners) is het duidelijk dat een geslaagde toetreding en een bevredigende politieke oplossing zonder twijfel moeten leiden tot het inhalen van de achterstand ten opzichte van het Zuiden of op zijn minst tot een sterke verbetering van de economische resultaten en de inkomsten. Afgezien van de al eerder aangestipte problemen moet in dit verband worden gewezen op een aantal netelige aspecten van de overgang, zoals het rechte trekken van de scheefgegroeide verhoudingen bij de overheidsfinanciën, de keuze van een gemeenschappelijke munt en de noodzakelijke toepassing, althans in een eerste fase, van een salarisdifferentiatie tussen beide entiteiten.

38. De overname van het communautair acquis inzake macro-economisch, industrieel en commercieel beleid zal dus zowel in het Zuiden als het Noorden van het eiland een aantal moeilijkheden met zich meebrengen, maar in het kader van een overkoepelende oplossing van de kwestie Cyprus lijkt geen enkele daarvan onoverkomelijk.

Zoals blijkt uit hoofdstuk III van dit advies, bestaan in het Zuiden zowel de instrumenten om die overgang tot stand te brengen als de politieke wil om er gebruik van te maken. De Gemeenschap, die al technische bijstand heeft verleend bij de invoering van de BTW en bij andere maatregelen voor de overname van de communautaire wetgeving, is bereid haar technische samenwerking op te voeren indien de regering zulks wenst.

In het Noorden is het vooruitzicht op een regeling van de kwestie absoluut noodzakelijk om in dit deel van het eiland het isolement te doorbreken dat thans ieder contact onmogelijk maakt en ieder vooruitzicht op een toetreding blokkeert. Het is evenwel duidelijk dat de inspanningen die nodig zullen zijn om de communautaire wetgeving aan te passen hier veel zwaarder zullen wegen dan in het Zuiden. Toch is de Commissie er van overtuigd dat te gelegener tijd dank zij een nauwe samenwerking met de autoriteiten van de Turks-Cypriotische gemeenschap, deze inspanningen uitvoerbaar zullen zijn in het kader van de noodzakelijke hervorming van de economie van dit deel van het eiland.

V. PARTICIPATIE IN DE INSTELLINGEN

39. In deel II van dit advies behandelt de Commissie het vraagstuk van de actieve deelneming van Cyprus aan de communautaire instellingen in het licht van de vooruitzichten op een politieke regeling van de kwestie Cyprus.

Los van dit doorslaggevende element heeft de Commissie in haar document "Europa en de uitdaging van de uitbreiding" in verband met Malta en Cyprus aangestipt dat tijdens de toetredingsonderhandelingen een passende oplossing voor het vraagstuk van de participatie in de communautaire instellingen moet worden gezocht. De Commissie deelde mede dat zij zinnens was "dit vraagstuk te behandelen in haar adviezen over de aanvragen van deze landen".

In datzelfde document (punten 23 tot 26) heeft de Commissie zich voor het eerst gebogen over de diverse institutionele vraagstukken die moeten worden opgelost ten einde in het kader van een verruimde Unie een goede en doeltreffende werking van haar instellingen te garanderen.

40. In verband met Cyprus is er in de eerste plaats de kwestie van de invoering van een bijkomende taal, namelijk Turks, dat één van de twee officiële talen van de Republiek Cyprus vormt.
41. Daarnaast rijzen voor een staat met de kenmerken van Cyprus de praktische moeilijkheden van de tenuitvoerlegging van alle verantwoordelijkheden en verplichtingen die aan het institutionele leven van de Gemeenschap zijn verbonden.

De Republiek Cyprus beschikt over een deskundig korps hoge ambtenaren. Bij gebrek aan voldoende gegevens en rekening houdend met het langdurig isolement van het Noorden van het eiland, kan de Commissie niet dezelfde uitspraak doen over dat deel van het land. Dit betekent dus dat de Turks-Cypriotische gemeenschap moeilijkheden zou kunnen ondervinden om in eigen midden de nodige bevoegdheden te vinden en dat er bijgevolg problemen zouden kunnen rijzen in verband met de respectieve vertegenwoordiging van de twee gemeenschappen binnen de communautaire instanties.

42. Daarnaast kan ook de vraag worden gesteld of, in het licht van bovengenoemde elementen, Cyprus in staat zou zijn om in een nabije toekomst de uitgebreide reeks verplichtingen en verantwoordelijkheden die uit het Voorzitterschap van de Raad voortvloeien, op zich te nemen.
43. De institutionele problemen in verband met de eventuele toetreding van Cyprus of andere kandidaat-Lid-Staten met een vergelijkbare omvang mogen evenwel niet los worden beschouwd van een ruimer debat over de instellingen van een Europese Unie die met nieuwe Lid-Staten is uitgebreid en die zich nog verder gaat uitbreiden.

De Intergouvernementele Conferentie die in 1996 zal bijeenkomen, zou zich over deze vraagstukken moeten buigen en moeten komen tot een rationelere werking van de structuren van een uitgebreide Gemeenschap en een grotere doeltreffendheid van haar besluitvorming. Daarbij moet ervoor worden gezorgd dat elke nieuwe Lid-Staat, dus eventueel ook Cyprus, ongeacht zijn grootte op passende wijze kan deelnemen aan het hele besluitvormingsproces en aan de uitoefening van verantwoordelijkheden.

VI. CONCLUSIES

44. De geografische ligging van Cyprus, de nauwe verwantschap met het eiland sinds tweeduizend jaar al, van bij de oorsprong van de Europese cultuur en beschaving, de intense Europese invloed in de algemene waarden van het Cypriotische volk en bij de organisatie van het culturele, politieke, economische en sociale leven van zijn burgers en de omvang van de verkeersstromen met de Gemeenschap – dit alles verleent Cyprus ongetwijfeld een Europees karakter en een Europese identiteit en bevestigt dat zijn aansluiting bij de Gemeenschap een logische stap vormt.
45. Een politieke regeling van de kwestie Cyprus zou alleen maar dit proces en de banden tussen Cyprus en Europa kunnen versterken. Tegelijk zou die regeling de weg banen voor het volledige herstel van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden over het gehele grondgebied van Cyprus en het mogelijk maken de pluralistische democratische praktijk verder uit te diepen.
46. De Commissie is ervan overtuigd dat de toetreding van Cyprus tot de Gemeenschap voor Cyprus zou leiden tot een grotere veiligheid en welvaart, en zou bijdragen tot de toenadering en de verzoening tussen de twee Cypriotische gemeenschappen. In geval van een politieke oplossing, zal het vooruitzicht op een geleidelijk herstel van de fundamentele vrijheden het mogelijk maken de praktische moeilijkheden te overwinnen die zich tijdens de overgangsperiode onvermijdelijk zullen voordien in verband met de overname van de communautaire wetgeving. In het economische vlak blijkt uit dit advies dat gezien de vooruitgang die al op weg naar de Douane-unie is geboekt, de overname van de communautaire wetgeving door Cyprus geen onoverkomelijke moeilijkheden zal stellen. De Commissie is zich terdege bewust van de problemen die aan de omschakeling van de economie zijn verbonden. Toch heeft de economie van het Zuiden van het eiland blijf gegeven van haar aanpassingsvermogen en lijkt zij klaar te staan om de uitdaging van de integratie op te nemen, op voorwaarde dat verder werk wordt gemaakt van de al aangevangen hervormingen en de openstelling naar buiten toe, met name in het kader van de Douane-unie. Uit dit advies blijkt eveneens dat de kansen om de ontwikkelingsafstand tussen het Noorden en het Zuiden van het eiland weg te werken groter zouden zijn in het kader van een integratie van het eiland in de Gemeenschap.

De regering van de Republiek Cyprus deelt deze overtuiging. Hoewel de leiders van de Turks-Cypriotische gemeenschap bezwaar maken tegen de voorwaarden waaronder de toetredingsaanvraag is ingediend, onderschatten zij geenszins de economische en sociale voordelen die de integratie met Europa voor hun gemeenschap zou opleveren.

47. Uit dit advies blijkt ook dat een aansluiting van Cyprus bij de Gemeenschap een evenwichtige en duurzame vreedzame oplossing van de kwestie Cyprus veronderstelt, waardoor de ruimte zal worden gecreëerd voor de verzoening en het herstel van het vertrouwen tussen de twee gemeenschappen en voor samenwerking tussen hun leiders. De institutionele bepalingen van een dergelijke regeling zouden, met behoud van het noodzakelijke evenwicht tussen de twee gemeenschappen en van het recht voor elke gemeenschap om haar fundamentele belangen te vrijwaren, compatibel moeten zijn met een normale participatie van Cyprus in de besluitvorming van de Europese Gemeenschap en met een correcte toepassing van het communautaire recht over het gehele grondgebied van het eiland.
48. Rekening houdend met alle hierboven opgesomde elementen en hopen op een doorslaggevende vooruitgang bij de onderhandelingen die thans onder de auspiciën van de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties plaatsvinden, oordeelt de Commissie dat een positief signaal naar de Cypriotische autoriteiten en het Cypriotische volk moet worden gezonden, waarin wordt bevestigd dat de Gemeenschap Cyprus beschouwt als in aanmerking komend voor toetreding en dat zij zich bereid verklaart om, zodra het vooruitzicht op een regeling van de kwestie Cyprus duidelijker vormen aanneemt, samen met Cyprus het proces op gang te brengen dat uiteindelijk tot die toetreding moet leiden.
49. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties weet dat hij bij de voortzetting van zijn inspanningen om tot een politieke regeling van de Cyprische kwestie te komen op de steun van de Gemeenschap kan rekenen.

De Commissie is voornemens om de totstandkoming van die regeling niet af te wachten en nu al gebruik te maken van alle instrumenten die de Associatie-overeenkomst biedt om in nauwe samenwerking met de Cypriotische regering bij te dragen tot de economische, sociale en politieke overgang van Cyprus naar aansluiting bij de Gemeenschap.

De Commissie is klaar om, zo de Raad daartoe besluit, nu al voorbereidende besprekingen met de regering van Cyprus aan te knopen, ten einde het verloop van de toekomstige toetredingsonderhandelingen te vergemakkelijken. Deze besprekingen zouden tot doel hebben onze Cypriotische partners een overzicht te bieden van alle elementen van de communautaire wetgeving ten einde hen de mogelijkheid te bieden hun onderhandelingsstandpunten onder optimale omstandigheden voor te bereiden en na te gaan welke behoeften Cyprus eventueel heeft aan samenwerking en technische bijstand bij de vaststelling en tenuitvoerlegging van de communautaire voorschriften en van de beleidslijnen en instrumenten die voor zijn aansluiting noodzakelijk zijn, en te gelegener tijd de nodige voorbereidselen te treffen opdat het Noorden zijn economische achterstand kan inhalen.

De Commissie is ook zinnens zich te buigen over de kwestie van de toekomstige instellingen van het eiland en de compatibiliteit daarvan met de eisen van een actieve deelneming van Cyprus aan het leven van de Gemeenschap in het kader van de toekomstige toetreding.

50. Voorts dient de Gemeenschap ervoor te zorgen dat het overkoepelend debat dat in het kader van de Intergouvernementele Conferentie van 1996 zal plaatsvinden, leidt tot een meer doeltreffende werking van de instellingen van een verruimde Gemeenschap die zich nog verder gaat uitbreiden, waarbij Cyprus net zoals iedere andere nieuwe Lid-Staat van vergelijkbare omvang in voorkomend geval alle nodige garanties moet krijgen voor een passende deelneming aan het besluitvormingsproces en aan de uitoefening van de verantwoordelijkheden.
51. Tenslotte is de Commissie verplicht om ook de mogelijkheid te overwegen dat ondanks de inspanningen van de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de besprekingen tussen de twee gemeenschappen binnen afzienbare toekomst geen perspectief zouden bieden op een politieke regeling van de kwestie Cyprus. De Commissie meent dat in dat geval de situatie opnieuw moet worden bekeken, rekening houdend met de standpunten die beide partijen tijdens die besprekingen hebben geformuleerd, waarna de kwestie van de toetreding van Cyprus tot de Gemeenschap in Januari 1995 opnieuw zou moeten worden onderzocht.

TWEEDE DEEL

ANALYSE PER SECTOR

1. Landbouw en visserij
2. Interne markt en industriële zaken
3. Douane en indirecte belastingen
4. Werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden en sociale zaken
5. Mededinging
6. Financiële instellingen, ondernemingsrecht en directe belastingen
7. Energie
8. Milieu
9. Telecommunicatie
10. Vervoer
11. Ondernemingenbeleid en beleid op het gebied van het toerisme
12. Consumentenbeleid
13. Begrotingstechnische gevolgen van de toetreding van Cyprus
14. Samenwerking op de gebieden justitie en binnenlandse zaken
15. Regionaal beleid van de Gemeenschap
16. Statistieken

Statistieke bijlagen, voornaamste economische parameters

1. LANDBOUW EN VISSERIJ

I. LANDBOUW

Hoewel de landbouw in het zuidelijk deel van het eiland een aandeel van slechts 7,2 % in de bruto binnenlandse produktie en van 12,8 % in de totale werkgelegenheid heeft, draagt deze sector toch 20 % bij in de totale uitvoer, die hoofdzakelijk (75 %) bestemd is voor de Gemeenschap, die door Cyprus wordt voorzien van aardappelen (primeurs), citrusvruchten en druiven. De meeste landbouwers werken ook nog in de stad.

Het grootste deel van het areaal wordt gebruikt voor de niet-geïrrigeerde landbouw (granen, voedergewassen, olijven, amandelen, wijndruiven), die echter slechts 30 tot 40 % bijdraagt in de produktiewaarde. De rest, dus het merendeel, wordt voortgebracht door de geïrrigeerde landbouw (citroenen, bananen, verse groenten, tafeldruiven). Cyprus importeert granen, veevoer, rund- en schapevlees, alsmede zuivelprodukten en suiker.

De landbouw op Cyprus is in hoge mate georganiseerd en wordt door de regering in verschillende vormen gesteund en beschermd. De markt is vrij sterk gereguleerd. De produktie van tarwe, gerst en druiven wordt rechtstreeks gesubsidieerd; er zijn overheids- of semi-overheidsmonopolies voor granen, olijfolie, aardappelen en druiven; voor melk geldt een invoerverbod en de invoer van rundvlees is streng gecontingenteerd; voor de invoer van de belangrijkste landbouwprodukten en levensmiddelen gelden nog steeds vergunningen die grotendeels naar eigen inzicht worden afgegeven. Tussen overheid en beroepsorganisaties is er nauw overleg dat zorgt voor de soepelheid die nodig is voor de voedselvoorziening van de bevolking en de twee miljoen toeristen die het eiland in 1992 bezochten. Het in 1987 ondertekende Protocol inzake de Douane-unie laat dit systeem grotendeels intact en bepaalt dat voor landbouwprodukten de Unie pas in de laatste etappe tussen 1990 en 2003 zal zijn voltooid.

Voor de begroting (zie punt 13) zullen volgens een statistisch onderzoek per produkt⁽¹⁾ bij toetreding ongeveer de volgende bedragen nodig zijn : 64 miljoen ecu, waarvan 25 miljoen ecu voor granen, 14 miljoen ecu voor schapevlees, 9 miljoen ecu voor wijn, 8 miljoen ecu voor groenten en fruit, 6 miljoen ecu voor begeleidende maatregelen en 2 miljoen ecu voor oliehoudende zaden.

Voor de produktie zal toetreding naar verwachting geen groot effect op de typisch mediterrane teelten hebben ten opzichte van het huidige produktieniveau. Als Cyprus zijn landbouwproduktie wenst te ontwikkelen, zou het dienen over te gaan tot diversificatie van deze produktie. Primeurs (bijvoorbeeld aardappelen en tafeldruiven) zouden bij toegang tot de grote markt zelfs in een voordeliger positie zijn. De subsidieregeling voor druiven (en bijgevolg voor wijn), de regeling voor vaststelling van de prijzen en het invoerverbod voor melk, de invoercontingenten voor rundvlees en de verschillende monopolies zouden echter moeten worden herzien. De invoer uit het vasteland zal waarschijnlijk toenemen en de consumentenprijzen zullen vermoedelijk stijgen op Cyprus.

(1) Uitgaande van de volgende hypothesen :

- de hervorming van het GLB wordt integraal toegepast vanaf de inwerkingtreding van de Toetredingsakte;
- de toetreding vindt plaats op het ogenblik dat de hervorming van het GLB volledig is doorgevoerd.

II. VISSERIJ

1. ALGEMENE OPMERKINGEN

De visserijsector levert in het zuiden van het eiland heeft slechts een zeer gering aandeel in de economie van het land (0,3 % van het BBP).

Aangezien de produktie van deze sector niet groot genoeg is om in de binnenlandse vraag te voorzien, importeert Cyprus veel meer dan het exporteert; in 1991 bedroeg het tekort op de handelsbalans 18,3 miljoen ecu, waarvan 6,2 miljoen ten opzichte van de Gemeenschap. Cyprus past een stelsel van preferentiële rechten op invoer uit de Europese Gemeenschap toe, terwijl de Gemeenschap ten aanzien van Cyprus geen andere preferentie toepast dan het stelsel van algemene preferenties.

2. AANPASSING AAN HET ACQUIS COMMUNAUTAIRE

De Cypriotische autoriteiten beschikken over de nodige competentie op het gebied van de instandhouding en het rationele beheer van de visbestanden. Bij toetreding van Cyprus zouden de (materiële, institutionele en personele) middelen voor onderzoek en controle evenwel moeten worden uitgebreid.

Gezien het aantal vaartuigen waaruit de vloot van Cyprus bestaat, worden er geen problemen verwacht bij het integreren van de Cypriotische vloot in die van de Gemeenschap. Er zal wel voor moeten worden gezorgd dat de in deze sector toegepaste regeling voor de toekenning van leningen in overeenstemming is met de richtsnoeren van de Gemeenschap.

Het belangrijkste probleem bij de vissersvloot van Cyprus heeft betrekking op de voorwaarden voor registratie van de vissersvaartuigen die door buitenlandse reders worden geëxploiteerd. De Gemeenschap acht één en ander volstrekt onaanvaardbaar en de voorwaarden voor toekenning van het recht om onder Cypriotische vlag te varen, zullen derhalve moeten worden aangepast aan de hand van de bepalingen die ter zake in de Gemeenschap gelden.

Over het algemeen is de aquacultuursector op Cyprus van geringe betekenis in vergelijking met die van de Gemeenschap. Toch kan de snelle ontwikkeling van de produktie van visbroed, vooral broed van zeebaars en zeebrasem, enige invloed hebben op de visbroedsector in sommige mediterrane Lid-Staten van de Gemeenschap.

Wat de markten betreft, zou aanpassing aan alle elementen van de gemeenschappelijke marktordening administratieve moeilijkheden voor Cyprus kunnen opleveren, aangezien er geen wetgeving is voor prijsregelingen, beroepsorganisaties, normen voor de afzet en kwaliteitsnormen.

De beperkingen en verbodsbepalingen, het stelsel van invoervergunningen en de maatregelen voor inkomenssteun zijn in strijd met het "acquis" van de Gemeenschap.

Voorts zal overheidssteun die gelijk staat met exploitatiesteun aan bedrijven dienen te worden afgeschaft.

CONCLUSIE

Gezien het aantal vaartuigen en de kenmerken van de vissersvloot van Cyprus, wordt verwacht dat het integreren van deze vloot in die van de Gemeenschap geen probleem zal opleveren. De moeilijkste taak voor Cyprus zal zijn dat het zich administratief zal moeten conformeren aan alle elementen van de gemeenschappelijke marktordening.

2. INTERNE MARKT EN INDUSTRIËLE ZAKEN

1. DE INDUSTRIËLE SECTOR OP CYPRUS⁽¹⁾

In tegenstelling tot die van de landbouw is de betekenis van de industrie in het economisch leven van het zuidelijk deel van het eiland tijdens het laatste decennium steeds toegenomen. De fabrieksindustrie heeft voor 14,5 % bijgedragen aan de vorming van het BNP tegen courante prijzen in 1990, zij verschaft werkgelegenheid aan ongeveer 20 % van de daadwerkelijk actieve arbeidskrachten, hetgeen in 1990 voerde tot een raming van 252.700 personen, en heeft 73 % van de totale uitvoer van plaatselijke produkten in hetzelfde jaar opgeleverd. Deze proporties zijn kleiner voor het noordelijk deel van het eiland dat beschikt over 25 % van de industriecapaciteit en over kopermijnen. De fabrieksindustrie heeft daar voor 11,5 % tegen constante prijzen bijgedragen aan de vorming van het BNP in 1991, zij verschaft werkgelegenheid aan 9,5 % van de daadwerkelijk actieve bevolking en leverde in 1990 54 % van de totale uitvoer op.

In het zuidelijk deel van het eiland is de economische betekenis van de industriële bedrijvigheid echter kleiner dan die van de dienstensector, met name van toerisme en handel, die op zichzelf voor 21,3 % heeft bijgedragen aan de vorming van het BNP in 1990. De expansiegraad van de dienstensector is hier eveneens groter en bereikte in 1988 en 1989 10 %, terwijl die van de fabrieksindustrie van 7 % in 1988 daalde tot 3 % in 1989 en in 1990. Sinds 1990 wordt eveneens, doch om andere redenen, een scherpe daling van de gemiddelde groei van de fabrieksindustrie in het noordelijk deel van Cyprus geconstateerd, die van meer dan 15 % tot minder dan 5 % daalde.

De industriële ontwikkeling in het zuidelijk deel van het eiland berust voortaan op de lichte industrie en, vooral, op de sectoren kledingartikelen, landbouw-voedselindustrie, meubelen, schoeisel en de metaalbewerkende industrie die op zich 75 % van de totale industriële produktie opleveren.

Vanuit het oogpunt van produktiewaarde neemt de voedselindustrie een overheersende plaats in (26,8 % van de toegevoegde waarde in de industrie), gevolgd door de textiel- en kledingindustrie (18,5 %). Het is, na de twee in bedrijf zijnde cementfabrieken, eveneens de sector waarin de produktiviteit het hoogst is en waarin het meest wordt geïnvesteerd.

Daarentegen is de textiel- en kledingindustrie de voornaamste werkgever daar zij werk verschaft aan 30 % van de in de industrie werkzame personen – tegen 18 % voor de voedselsector – en zij de voornaamste exportsector is, met de Gemeenschap als allereerste afnemer. Daarna komt de sector hout en meubelen waarin 12 % van de arbeidskrachten werkzaam zijn en die 10,4 % van de toegevoegde waarde oplevert. De chemische industrie, met 5,2 % van de arbeidskrachten en een aandeel van 7,3 % in de toegevoegde waarde, behoort op Cyprus eveneens tot de belangrijke sectoren.

De Cyprische industrie, waarin familiebedrijven domineren, vertoont volgens de Wereldbank belangrijke tekortkomingen, zowel wat de toegepaste technologie

(1) De gedetailleerde gegevens met betrekking tot de industriële bedrijfstakken hebben alleen betrekking op de situatie in het zuidelijk deel van het eiland.

als wat de beroepsbekwaamheid van de arbeidskrachten en de kwaliteit van de produktie betreft. Een aanzienlijk aantal industriële ondernemingen die geen rationalisatie en specialisatie van hun activiteiten hebben ingevoerd zou op de buitenlandse markten en op de binnenlandse markt bijzonder kwetsbaar zijn voor internationale concurrentie.

De sectorale studies die de diensten van de Commissie op basis van de beschikbare gegevens hebben kunnen uitvoeren staven deze beoordeling voornamelijk voor de sector schoeisel, waarvan het gebrek aan concurrentievermogen wordt toegeschreven aan structurele zwakheden zoals het ontbreken van specialisatie, de ontoereikendheid van de arbeidskrachten, vakbekwaam of niet, het tekort schieten van het management, de moeilijkheden die de bevoorrading met grondstoffen met zich brengt en het gebrek aan innovatie.

De chemische industrie, vooral de branche organische produkten, alsook elektrotechniek en de machinebouw worden eveneens kwetsbaar geacht daar de kwaliteit van de Cyprische produktie in deze twee laatste sectoren duidelijk onder die van de communautaire produkten ligt.

Het feit dat Cyprus voor zijn bevoorrading met chemische produkten, mechanische, elektrische en elektronische uitrusting en vervoermaterieel afhankelijk is van de buitenlandse markten en vooral van de markt van de Gemeenschap dient extra te worden benadrukt.

Ondanks de maatregelen voor tariefafbraak en harmonisatie van het Cyprische douanetarief met het communautaire douanetarief die reeds zijn vastgesteld, leeft de Cyprische industrie nog onder de beschutting van een hoge tariefbescherming waarbij douanerechten van meer dan 50 %, zelfs ten opzichte van de Gemeenschap, in de sectoren waarin een plaatselijke produktie bestaat niet zelden voorkomen.

De Cyprische industrie profiteert eveneens van zeer gevarieerde vormen van overheidssteun voor investeringen en export. Tot de eerste behoren vrijstellingen van douanerechten, belastingverminderingen bestemd voor de bevordering van de modernisering van ondernemingen en de schepping van werkgelegenheid voor universitair gevormden, alsook faciliteiten waardoor ondernemingen ertoe worden aangezet zich te vestigen in de zeven zones die werden geschapen ter bevordering van de industriële en regionale ontwikkeling en waarbij binnenkort waarschijnlijk drie andere zones zullen worden gevoegd. Bijkomende fiscale voordelen zullen worden ingesteld ten behoeve van ondernemingen die zich in de vrije zone Larnaca vestigen. Bij deze steunmaatregelen komen nog de toekenning van staatsgarantie ten behoeve van industriële projecten die bijdragen aan de modernisering en de opvoering van de concurrentiekracht van de plaatselijke industrie, de toekenning van leningen tegen gunstige voorwaarden aan industriëlen die zich ten gevolge van de gebeurtenissen van 1974 uit het Noorden van het eiland hebben teruggetrokken en de toekenning van subsidies aan industriële ondernemingen die zich in de plattelandsgebieden vestigen. De steunmaatregelen voor de export nemen de vorm aan van regelingen voor exportgarantie (waarborg van de Staat voor het verkrijgen van financiering, exportkredietverzekering), vermindering met de helft, van de belasting op de exportopbrengst van plaatselijk vervaardigde produkten en terugbetaling van douanerechten op de voor de voor export bestemde produkten gebruikte grondstoffen.

Tot op heden werden buitenlandse investeringen, die toch een belangrijke bron zijn voor de technologische vooruitgang in de industriële sector, niet bijzonder aangemoedigd; de geldende voorschriften staan niet-ingezetenen niet toe een meerderheidsbelang te verwerven in de traditionele industriële

sectoren; in de gevoeligste sectoren, zoals die van pompen en turbines, meubelen, leder en schoeisel, voedingsmiddelen, is deze participatie in beginsel beperkt tot 24 %; in uitzonderlijke gevallen kan zij 49 % bereiken indien het investeringsvoorstel als zeer gunstig wordt beschouwd. Deze beperkingen zijn daarentegen niet van toepassing op nieuwe industriële sectoren, noch op industriële of commerciële projecten die uitsluitend op export zijn gericht.

II. AANPASSING VAN DE CYPRIISCHE WETGEVING AAN DE COMMUNAUTAIRE VOORSCHRIFTEN

Bij gebrek aan toereikende informatie over de vigerende wetgeving is het in dit stadium moeilijk vast te stellen in welke mate de harmonisatie met de communautaire wetgeving reeds tot stand is gebracht.

Op het gebied van technische reglementering, d.w.z. normalisatie en conformiteitsbeoordeling, is de aanpassing van de plaatselijke wetgeving aan die van de Gemeenschap een prioritaire doelstelling van de Cypriische autoriteiten. Deze aanpassing zou reeds gedeeltelijk zijn aangevangen of zou in voorbereiding zijn. Er zou echter moeten worden nagegaan of de thans op Cyprus geldende technische specificaties vrijwillig kunnen worden toegepast of bindend zijn, hetgeen bepalend is voor de beoordeling van de methoden volgens welke wordt vastgesteld of producten conform de technische voorschriften zijn. Ook zij opgemerkt dat Cyprus nog steeds geen partij is bij de Overeenkomst inzake Technische Handelsbelemmeringen (GATT).

Wat intellectuele, industriële en commerciële eigendom betreft benadrukken de Cypriische autoriteiten dat zij reeds maatregelen hebben vastgesteld voor de aanpassing van de plaatselijke wetgeving aan die welke in de Gemeenschap geldt of dat zij dienaangaand wetten voorbereiden. Desondanks is men van mening dat de Cypriische wetgeving ook thans nog lacunes ten opzichte van de communautaire voorschriften vertoont.

Eveneens zal zeer zeker moeten worden gedacht aan de wijziging van de geldende regels op het gebied van openbare aanbestedingen, waarbij met name een nationale preferentie wordt toegepast, hetgeen niet verenigbaar is met de communautaire voorschriften.

III. UITWERKING VAN DE TOETREDING OP DE CYPRIISCHE INDUSTRIE

De instrumenten die een geleidelijke aanpassing van de Cypriische industrie aan de mechanismen van de door de Gemeenschap ingevoerde ééngemaakte markt en de gevolgen van het gemeenschappelijk handelsbeleid mogelijk moeten maken bestaan reeds. Zelfs vóór de eventuele toetreding van het eiland Cyprus tot de Gemeenschap zou namelijk de toepassing van de Associatie-overeenkomst en van het Protocol van 1988 waarbij de voltooiing van de Douane-unie aan het eind van de tweede etappe is vastgesteld de Cypriische industrie ertoe verplichten zich geleidelijk aan te passen aan een markt welke openstaat voor de concurrentie van ondernemingen, niet alleen van de Gemeenschap doch eveneens van derde landen.

Toch lijken de Cypriische ondernemers een afwachtende houding aan te nemen. Hoewel zij zich zeer bewust zijn van de noodzakelijke herstructurering van hun activiteiten zouden zij deze uitstellen totdat de concurrentiedruk zich werkelijk doet gevoelen. Er kan dus niet genoeg de nadruk op worden gelegd dat, in het kader van het overeengekomen tijdsschema, bovengenoemde instrumenten regelmatig dienen te worden toegepast. Dit lijkt de

beste methode om te waarborgen dat de voorbereiding van de Cyprische industrie - waarvan de kwetsbaarheid bovenstaand werd onderstreept - op deze nieuwe situatie vlot kan verlopen.

Wat de overname van de communautaire wetsvoorschriften betreft garandeert het Protocol 1988 dat bepaalde beginselen van het EEG-Verdrag in het kader van de associatie van toepassing zijn op de betrekkingen tussen de twee partijen, zoals de mededingingsvoorschriften, de fiscale bepalingen en het artikel inzake de harmonisatie van de wetgevingen. Eveneens is gepland dat de bepalingen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van deze beginselen uiterlijk aan het begin van de tweede fase, d.w.z. in principe in 1998, gemeenschappelijk worden vastgesteld. In de nieuwe periode die dan zal worden geopend zou kunnen worden gedacht aan de nodige aanvullingen.

De goede uitvoering van het programma voor herstructurering en reorganisatie van de industrie dat door de Cyprische regering ten uitvoer wordt gelegd is van doorslaggevend belang. Het doel is een produktiemodel te bevorderen dat beter is aangepast aan de fluctuerende omstandigheden van de wereldmarkt. Hierbij zal voor ogen worden gehouden dat het door de regering van Cyprus aangevangen beleid eerder gericht is op de modernisering van de voornaaste reeds bestaande bedrijfstakken, d.w.z. de sectoren voedingsmiddelen, kleding, schoeisel, meubelen, verwerkingsmetallurgie, dan op omschakeling en ontwikkeling van nieuwe bedrijfstakken.

3. DOUANE EN INDIRECTE BELASTINGEN

I. DOUANE-UNIE

In geval van toetreding zou de Republiek Cyprus alle geldende communautaire voorschriften op douanegebied moeten aannemen. Op verzoek van Cyprus zouden waarschijnlijk overgangsbepalingen kunnen worden overwogen ten einde de Cyprioten in staat te stellen zich volledig aan te passen aan het gemeenschappelijk douanetarief en de bepalingen van het douanewetboek.

Wat de gecomputeriseerde inklaringsprocedures betreft is de Cyprische overheid bezig met de voorbereiding van een stelsel waarmee wordt beoogd het tarief en de gegevensbestanden van de importeurs per computer te verwerken, het enig document in te voeren, en met ingang van 1993 de douanerechten en de BTW automatisch te berekenen. Dit zou een eerste handeling moeten zijn voor de verbetering van de procedures, die nodig zal zijn om tot een communautair niveau te geraken.

Met het communautaire douanetarief zou Cyprus eveneens de gecombineerde nomenclatuur moeten overnemen die veel gedetailleerder is dan het geharmoniseerde stelsel dat thans op Cyprus van kracht is.

De eigenlijke douanewetgeving, die deel uitmaakt van het afgeleide recht, zal door Cyprus moeten worden overgenomen, natuurlijk onder voorbehoud van enige aanpassingen tijdens de overgangsperiode.

II. BELASTINGEN

1. Belasting op de toegevoegde waarde

Sinds 1992 past Cyprus een op de communautaire regeling gebaseerd BTW-stelsel toe. Dit is in principe een stelsel met één enkel tarief dat opvalt doordat het zeer laag is, d.w.z. 5 %. Een nul-tarief, d.w.z. een uitzondering met krediet voor BTW die voorheen werd betaald, wordt echter toegepast op een reeks goederen en diensten zoals voedingsmiddelen, watervoorziening, farmaceutische produkten, dagbladen, tijdschriften en boeken, kinderkleding en schoeisel, busdiensten in de stad en op het platteland, kunstmest en landbouwmachines, enz.

Wat betreft het recht van de belastbare persoon op aftrek voor goederen en diensten welke worden gebruikt voor zijn belastbare transacties zijn de voorschriften over het algemeen gelijk aan die welke in de communautaire BTW-wetgeving zijn opgenomen. Er moeten echter nog regelingen worden bekrachtigd voor de terugbetaling van BTW aan belastingplichtigen die niet in de republiek zijn gevestigd.

Cyprus hanteert geen uniform tarief of overeenkomstig stelsel voor kleine landbouwers. Landbouwers behoeven zich echter niet aan te melden en het merendeel van hun in- en outputs wordt gedekt door het nul-tarief.

De verwerking van de BTW-inkomsten geschiedt per computer, waarbij men zich baseert op een voor de Deense BTW ontwikkeld systeem, aangepast aan de behoeften van Cyprus.

Het op Cyprus toegepaste BTW-stelsel komt in grote lijnen overeen met het BTW-stelsel van de Gemeenschap. Wanneer Cyprus zou toetreden zouden enige technische aanpassingen nodig zijn, vooral wat de hoogte van het tarief betreft. Ook voor de overname van het nieuwe intra-communautaire BTW-stelsel zullen aanpassingen nodig zijn.

2. Accijnzen

Behalve de BTW past Cyprus accijnzen toe op een beperkte reeks produkten zoals alcoholische dranken, tabaksprodukten, aardolie en soft drinks. Behalve douanerechten en accijnzen moet over ingevoerde goederen een tijdelijke heffing worden betaald. Deze heffing zou bij toetreding van Cyprus moeten worden opgeheven. Verder zullen ingevoerde goederen, wat belasting betreft, op gelijke wijze moeten worden behandeld als overeenkomstige in het binnenland vervaardigde produkten.

4. WERKGELEGENHEID, ARBEIDSVOORWAARDEN EN SOCIALE ZAKEN

Op basis van de beschikbare informatie ziet het ernaar uit dat de toetreding van Cyprus tot de Gemeenschap over het geheel genomen op sociaal gebied geen aanleiding zal geven tot grote moeilijkheden.

De sociale situatie in de Republiek Cyprus, die in veel opzichten vergelijkbaar is met die van de Lid-Staten van de Gemeenschap, is van dien aard dat het voor de Republiek mogelijk moet zijn om bij toetreding zonder al te veel problemen via enkele aanpassingen de communautaire verworvenheden op sociaal gebied over te nemen.

I. TOESTAND VAN DE WERKGELEGENHEID

De werkloosheid is sedert lange tijd gering en ligt ver onder de hoge communautaire werkloosheidscijfers van het afgelopen decennium. Vrouwen worden hierdoor niet meer getroffen dan mannen en de jeugdwerkloosheid is betrekkelijk laag. Ook is er weinig langdurige werkloosheid.

II. GEZONDHEID EN VEILIGHEID OP DE ARBEIDSPLAATS

De desbetreffende Cypriotische wetgeving is soortgelijk als die van het Verenigd Koninkrijk. Cyprus is doende wettelijke bepalingen aan te nemen ten einde de communautaire richtlijnen in nationaal recht om te zetten.

III. VRIJ VERKEER VAN WERKNEMERS

Sedert 1986 is het aantal door de Cypriotische autoriteiten aan communautaire onderdanen afgegeven werkvergunningen betrekkelijk constant gebleven. In 1990 werden bijna 9.000 werkvergunningen afgegeven, waarvan meer dan de helft aan Britse onderdanen. Deze werkvergunningen hebben een geldigheidsduur van een jaar.

IV. ARBEIDSRECHT EN INDUSTRIELE BETREKKINGEN

Collectieve onderhandelingen vormen de ruggegraat van het Cypriotische stelsel van arbeidsverhoudingen en er bestaat een sterke traditie van tripartiet overleg.

De arbeidswetgeving is tot een minimum beperkt en in dit kader zijn voornamelijk de vrijheid van vereniging en het stakingsrecht geregeld. Ook zijn er wettelijke bepalingen betreffende de bescherming van bepaalde categorieën werknemers met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

In geval van toetreding zal Cyprus hoe dan ook enkele aanpassingsmaatregelen moeten treffen in verband met bepaalde communautaire richtlijnen (behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen en bescherming van de werknemers bij insolventie van de werkgever).

V. GELIJKE BEHANDELING VAN MANNEN EN VROUWEN

Ook op dit terrein zal Cyprus, om volledig in overeenstemming met het communautaire recht te zijn, zijn van kracht zijnde wettelijke en contractuele bepalingen op het gebied van de gelijke behandeling, gelijke beloning en bescherming van zwangere vrouwen enigszins moeten wijzigen. Dit geldt ook voor de richtlijn betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen die een zelfstandig beroep uitoefenen, inclusief een beroepsactiviteit in de landbouw. Op het gebied van de sociale zekerheid werpt de toepassing van de EEG-richtlijn (wettelijke regelingen) geen problemen van enige betekenis op; voor de beroepsregelingen blijft er sprake van een zekere discriminatie.

VI. EUROPEES SOCIAAL FONDS

Op de vraag welke steun in het kader van de Structuurfondsen zou kunnen worden verstrekt, kan worden geantwoord dat een deel van de acties in het kader van doelstelling nr. 1 zou kunnen plaatsvinden en bijgevolg bestemd zou kunnen worden voor acties ter valorisatie van het menselijk potentieel (opleiding en tewerkstelling).

Een aantal beschikbare gegevens lijkt te wijzen op belangrijke financiële inspanningen voor de tenuitvoerlegging van sociaal beleid. Het percentage van het BNP dat is gewijd aan de financiering van onderwijs en opleiding (5,3 % in 1990) is vergelijkbaar met het communautaire gemiddelde en ligt boven het percentage in bepaalde Lid-Staten.

Er zou praktisch geen analfabetisme bestaan en het opleidingsniveau van hen die werken zou betrekkelijk hoog zijn : 17 % van de beroepsbevolking zou een universitaire opleiding hebben genoten. Het percentage schoolgaande jongeren van 15 tot 19 jaar is daarentegen betrekkelijk laag, hetgeen te verklaren valt uit de leerplichtige leeftijd (15 jaar). Voorts zijn de overheidsdiensten (met name de dienst arbeidsvoorziening) van uitstekende kwaliteit.

Deze overwegingen leiden tot de conclusie dat de activiteiten die op het gebied van de werkloosheidsbestrijding in het kader van het Europees Sociaal Fonds zouden kunnen worden ontplooid voor de Gemeenschap betrekkelijk onbetekenend zouden zijn, terwijl zij voor Cyprus wel degelijk wat zouden betekenen.

5. MEDEDINGING

1. MEDEDINGINGSVOORWAARDEN VOOR ONDERNEMINGEN

De ter zake geldende rechtsvoorschriften zijn neergelegd in de wet inzake de mededingingsvoorwaarden die in 1989 werd goedgekeurd en in juni 1990 in werking is getreden. Hierin zijn de artikelen 85 en 86 van het Verdrag van Rome evenals een aantal bepalingen van Verordening nr. 17 opgenomen. Niettemin zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan het gedrag van door de overheid gecontroleerde ondernemingen waarop aan de hand van deze wetgeving geen toezicht kan worden uitgeoefend.

In de voorschriften betreffende het toezicht op concentraties is bepaald dat deze uiterlijk binnen 30 dagen na hun totstandkoming dienen te worden aangemeld, hetgeen vragen doet rijzen omtrent de doeltreffendheid van een dergelijke controle.

De regelgeving op dit gebied is nog niet sterk ontwikkeld en heeft tot op heden slechts toepassing gevonden in de sector van de verzekeringen, waarbij de Commissie bezwaar heeft gemaakt tegen een aantal prijsafspraken.

Uit het voorgaande kan worden geconcludeerd dat de Cyprische wetgeving die in 1990 van toepassing is geworden niet sterk van die van de Gemeenschap afwijkt, hoewel conclusies in verband met de tenuitvoerlegging in de praktijk voorbarig zijn.

2. OVERHEIDSSTEUN

Voor bepaalde projecten kan een overheidsgarantie worden verleend (bij voorbeeld industriële projecten, toerisme, uitvoer). Het is niet duidelijk of deze garanties op commerciële voorwaarden worden verstrekt, noch of de Cyprische regering, wanneer op garanties verlies wordt geleden, het verschuldigde bedrag van de betrokkene invordert, indien nodig door middel van een gerechtelijke procedure. Dit geldt vooral voor de uitvoersector. Voorts dient de aandacht van de Cyprische autoriteiten te worden gevestigd op het feit dat de Commissie afwijzend staat tegenover alle vormen van overheidssteun aan uitvoer binnen de Gemeenschap.

Behalve voor bepaalde bijzondere faciliteiten ten behoeve van op uitvoer gerichte ondernemingen en de sector van het toerisme werd geen informatie verstrekt over steunprogramma's voor specifieke sectoren. De aandacht van de Cyprische autoriteiten dient evenwel te worden gevestigd op het feit dat programma's voor algemene steunverlening aan ondernemingen, aan beperkingen onderworpen zijn wanneer de begunstigde ondernemingen behoren tot sectoren van de industrie waarop specifieke beleidsmaatregelen van de Gemeenschap van toepassing zijn. Dit geldt eveneens voor steun aan de landbouw, de visserij, het vervoer en de steenkolensector⁽¹⁾.

(1) De steun aan de sectoren landbouw en vervoer wordt in deze analyse niet behandeld.

Steun voor de oprichting van industriezones en vrije zones dient vooraf aan een nader onderzoek te worden onderworpen en de eventuele cumulatie van dergelijke steun met andere steunmaatregelen dient nader te worden toegelicht. Dit kan bij voorbeeld een vorm van produktiesteun zijn die normaliter niet is toegestaan. In het kader van een vrije zone wordt in bepaalde gevallen steun aan de uitvoer verleend die eveneens niet aanvaardbaar is.

Van steun aan O & O wordt geen melding gemaakt. Indien ondernemingen overheidssteun voor O & O ontvangen dient hieromtrent de nodige informatie te worden verschaft.

Wat de overheidsondernemingen en holdings met regeringsparticipatie betreft dient een aantal punten naar voren te worden gebracht. Zo is het bij voorbeeld niet duidelijk of aan de voorwaarden betreffende de transparantie van financiële transacties is voldaan, noch of de betrokken activiteiten in overeenstemming zijn met de mededeling van de Commissie betreffende overheidsondernemingen in de sector van de verwerkende industrie.

Uit een eerste onderzoek van de situatie in Cyprus op het gebied van de overheidssteun blijkt dat de verstrekte informatie nog steeds onvolledig is (belastingvrijstellingen, belastingstimulansen, regionale steun, leningen voor herstructurering van de industrie, rol van de Cyprus Development Bank, enz....). Gezien de omvang van de Cyprische economie, de vermoedelijke omvang van de betrokken ondernemingen en de aard van hun activiteiten is het echter waarschijnlijk dat in talrijke gevallen de drempel van de "de minimis"-regels zal worden overschreden.

3. NATIONALE MONOPOLIES VAN COMMERCIELE AARD – ONDERNEMINGEN DIE BIJZONDERE OF EXCLUSIEVE RECHTEN GENIETEN

A. Monopolies van commerciële aard

Cyprus heeft monopolies voor elektriciteit, aardolie en wijn. Diverse van de aan deze monopolies verbonden beperkingen zijn duidelijk strijdig met de artikelen 30, 34 of 37 van het EEG-Verdrag.

B. Overheidsondernemingen

Volgens de Cyprische autoriteiten zijn de financiële betrekkingen tussen overheidsdiensten en overheidsondernemingen volkomen transparant, hoewel de beschikbare informatie hieromtrent geen bijzonderheden bevat.

In de telecommunicatiesector is de "Cyprus Telecommunications Authorities" (CTA) de enige instantie die gemachtigd is diensten op het gebied van telecommunicatie in Cyprus te verlenen. De Cyprische autoriteiten erkennen dat de huidige wetgeving onverenigbaar is met het communautair recht. Op het gebied van de telecommunicatie-apparatuur zijn eveneens aanvullende liberalisatiemaatregelen noodzakelijk.

De postdiensten hebben een algemeen monopolie, behalve wat de koeriersdiensten betreft, waaraan ook door particuliere ondernemers wordt deelgenomen. De regering van Cyprus onderzoekt momenteel, met het oog op institutionele hervormingen op dit gebied, de rechtspositie van de dienst der postdiensten.

Cyprus kent blijkbaar geen systeem van bijzondere of exclusieve rechten voor het lucht- en zeevervoer.

6. FINANCIËLE INSTELLINGEN, ONDERNEMINGSRECHT EN DIRECTE BELASTINGEN

De beschikbare informatie betreffende de ter zake geldende rechtsvoorschriften, die uiterst beperkt is, geeft het volgende beeld van de situatie⁽¹⁾.

I. BANKEN

De centrale bank van Cyprus heeft een voorstel voor een nieuwe bankwet uitgewerkt dat ten doel heeft deze wetgeving te moderniseren en in overeenstemming te brengen met de rechtsvoorschriften die ter zake in de meeste EG-Landen van toepassing zijn.

Banken uit de Gemeenschap worden op dezelfde wijze behandeld als nationale banken, zowel wat de vestiging als wat de werking betreft. Twee banken uit de Gemeenschap hebben filialen in Cyprus en één heeft de status van een dochteronderneming. Onder bepaalde voorwaarden kunnen ondernemingen in de sector financiële dienstverlening transacties op offshore-basis verrichten⁽²⁾.

II. VERZEKERINGSWEZEN

Verzekeringsmaatschappijen uit de Gemeenschap worden op dezelfde wijze behandeld als nationale ondernemingen, zowel wat de vestiging van maatschappijen als wat de werking daarvan betreft. Zij kunnen de status van een dochteronderneming of van een filiaal hebben. 25
verzekeringsmaatschappijen uit de Gemeenschap zijn op Cyprus vertegenwoordigd, zowel voor "on-shore" als voor "off-shore" transacties.

III. EFFECTENHANDEL

De effectenhandel in Cyprus vindt momenteel op een onofficiële markt buiten de beurs plaats en er zijn geen ondernemingen uit de Gemeenschap bij betrokken.

Aan het Parlement werd een wetsvoorstel inzake de effectenhandel voorgelegd dat voorziet in de totstandbrenging van een effectenmarkt, de oprichting en de exploitatie van een beurs op Cyprus, de oprichting van een raad voor de effectenhandel en andere aanverwante zaken. Dit voorstel bevat geen bepalingen betreffende de toegang tot de markt of de vestiging van buitenlandse ondernemingen.

IV. ONDERNEMINGSRECHT EN DIRECTE BELASTINGEN

De Commissie is niet in het bezit van enige wetgeving betreffende het ondernemingsrecht en de directe belastingen.

(1) Geldt uitsluitend voor het zuidelijke deel van het eiland.

(2) Offshorebanken hebben een vergunning voor het verrichten van bankactiviteiten vanuit Cyprus doch uitsluitend op offshorebasis. De banktransacties waarvoor zij vergunning hebben verkregen zijn uitsluitend of in hoofdzaak beperkt tot personen die geen permanente ingezetenen van de Republiek Cyprus zijn en tot andere valuta's dan het Cyprische pond.

V. EVALUATIE

In dit stadium kan nog niet worden bepaald welke specifieke punten in verband met de toepassing van de communautaire rechtsvoorschriften betreffende de financiële instellingen, het ondernemingsrecht en de directe belastingen bij de toetredingsonderhandelingen aan de orde zullen moeten worden gesteld. Hoewel de Cyprische wetgeving buitenlandse ondernemingen, wat hun vestiging en werking betreft, in het algemeen op dezelfde wijze behandelt als nationale ondernemingen, gaat deze wetgeving hierin niet even ver als die van de Gemeenschap. Dit geeft aanleiding tot de hierna volgende commentaar.

1. Acquis communautaire

Cyprus zal het "acquis communautaire" moeten aanvaarden. De volledige toepassing van dit acquis kan enige tijd worden uitgesteld ten einde dit land in staat te stellen de nodige wettelijke en administratieve aanpassingsmaatregelen te treffen. Eventuele overgangsperioden zullen evenwel zeer kort moeten zijn en de toepassing door Cyprus van het door de communautaire richtlijnen voorgeschreven bedrijfseconomisch toezicht zou aanzienlijke problemen kunnen doen rijzen.

2. Harmonisatie van de wetgeving

De Associatieovereenkomst met Cyprus bevat geen bepalingen betreffende de financiële dienstverlening, het ondernemingsrecht en de directe belastingen. Hoewel Cyprus heeft besloten zijn wetgeving op deze gebieden aan die van de Gemeenschap aan te passen, is wat dit betreft blijkbaar alleen op het gebied van het bankwezen enige vooruitgang geboekt. Cyprus dient ertoe te worden aangezet zijn wetgeving op de andere gebieden zo spoedig mogelijk aan te passen. Dit zou de toetredingsonderhandelingen aanzienlijk vergemakkelijken.

VI. CONCLUSIE

Het verdient aanbeveling Cyprus ertoe te bewegen de aanpassing van zijn wetgeving op het gebied van de financiële instellingen, het ondernemingsrecht en de directe belastingen voort te zetten en te intensiveren.

7. ENERGIE

1. Cyprus heeft geen eigen energiebronnen en is derhalve volledig aangewezen op ingevoerde energie, in hoofdzaak olie. 50 % van alle inkomsten uit de uitvoer wordt zodoende aan de invoer van aardolieprodukten besteed. Er bestaan plannen voor de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen zoals hydro-elektriciteit en verwarming met zonne-energie, waarvan reeds op grote schaal gebruik wordt gemaakt in de huishoudelijke sector. Het finale verbruik van energie in Cyprus bedraagt in totaal 1,2 miljoen toe (1990), tegen 723 miljoen toe in de Gemeenschap (12). De energie-intensiteit in Cyprus (bruto binnenlands verbruik/BBP) bedroeg in 1990 610, hetgeen meer dan het dubbele is van de Gemeenschap, waarvoor dit cijfer 286 bedraagt. Cyprus heeft maatregelen genomen om een efficiënter gebruik en besparing van energie te stimuleren ten einde de groeiende vraag naar energie te verminderen. Dit gebeurt meestal op initiatief van de particuliere sector, met steun van de overheid in de vorm van passende fiscale wetgeving.
2. Elektriciteit (+/-500mw) wordt geproduceerd in oliegestookte centrales die ongeveer een derde van alle ingevoerde olie verbruiken. Voor de elektriciteitsproductie en -voorziening draagt uitsluitend de "Electricity Authority of Cyprus" zorg, die het gehele eiland van stroom voorziet door middel van een geïntegreerd netwerk dat een belangrijke verbinding vormt tussen de twee delen van het eiland. Een groot probleem voor deze "Authority" vormen de niet-afgerekende elektriciteitsleveranties aan de Turkse gemeenschap.
3. Indien Cyprus tot de Gemeenschap toetreedt zou het enige moeilijkheden kunnen ondervinden bij de naleving van de crisisvoorschriften en voorraadrichtsnoeren van de Gemeenschap. Cyprus is geen lid van het Internationaal Energie-Agentschap. Bovendien stemt de voorraad momenteel slechts overeen met ongeveer 30 dagen verbruik. Over het noorden van het eiland is geen informatie beschikbaar. Omdat het land derhalve bijzonder gevoelig is voor de ontwikkelingen op de markt voor aardolie heeft de regering besloten deze situatie aan een nader onderzoek te onderwerpen. Cyprus zal vermoedelijk ook moeilijk kunnen voldoen aan de richtlijnen die een verbod inhouden op de bouw van nieuwe oliegestookte centrales voor het opvoeren van de elektriciteitsproductie. Wat het milieu-aspect van de energievoorziening betreft zij opgemerkt dat de centrales momenteel niet aan de EG-richtlijnen voldoen, hoewel maatregelen worden genomen om dit te verhelpen.
4. Uit het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat, aangezien Cyprus een eiland is dat zich op enige afstand van de Gemeenschap van Twaalf bevindt, de problemen in verband met de energievoorziening van dit land slechts van geringe invloed zullen zijn op de situatie in de Gemeenschap en op de ontwikkeling van de energiepolitiek. Cyprus zal niettemin de nodige wetgeving tot stand moeten brengen of zijn bestaande wetgeving moeten aanpassen om aan de voorschriften van de EG op het gebied van de energievoorziening te voldoen.

8. MILIEU

In het algemeen kan worden gesteld dat Cyprus geen grote milieuproblemen kent. Gezien de bijzondere geografische, klimatologische en economische omstandigheden treden bepaalde problemen meer op de voorgrond dan andere, bij voorbeeld : het in stand houden van een duurzame groei van de industrie, het toerisme en de landbouw, de bescherming van de beperkte watervoorraden, het behoud van de kwaliteit van het zeemilieu en van de natuurlijke hulpbronnen van Cyprus, het beheer van afvalstoffen.

Uit de bestaande contacten tussen de Gemeenschap en de Cyprische autoriteiten blijkt duidelijk dat dit land bereid en in staat is een in het algemene ontwikkelingsbeleid geïntegreerd milieubeleid te voeren. Het streven van Cyprus is erop gericht zijn milieubeleid en -wetgeving in overeenstemming te brengen met die van de EG, hetgeen op sommige gebieden overigens reeds is geschied. De meest recente specifieke milieuwetgeving die reeds werd goedgekeurd of die over enige tijd zal worden goedgekeurd, is gebaseerd op beginselen die in overeenstemming zijn met de desbetreffende wetgeving van de Gemeenschap. Zij is van toepassing op gebieden zoals water- en luchtvervuiling, gevaarlijke stoffen, geluidsoverlast en industrieel afval.

Uit het bovenstaande kan derhalve worden geconcludeerd dat, zolang deze tendens doorzet en de samenwerking tussen de EG en Cyprus op dezelfde grondslag wordt voortgezet, dit land ingeval van toetreding geen grote problemen zal ontmoeten bij de integratie van zijn eigen regelingen in de milieuwetgeving van de EG. Het zou bovendien profijt kunnen trekken van de op het niveau van de EG aanwezige deskundigheid en ervaring, ook op gebieden waarop Cyprus zelf nog geen beleid heeft ontwikkeld.

TELECOMMUNICATIE

Uit de beschikbare informatie blijkt dat de huidige wetgeving op telecommunicatiegebied, die taken zoals regelgeving (of voorbereiding van besluiten) en exploitatie aan de CYTA⁽¹⁾ toekent, aan wie zij tevens een monopoliepositie verleent voor de dienstverlening, niet verenigbaar is met de communautaire regels. Mochten er toetredingsonderhandelingen plaatsvinden dan zouden de Cypriotische autoriteiten, behoudens de gebruikelijke overgangsbepalingen, te dien aanzien maatregelen moeten treffen.

Op veel terreinen zou een eventuele toetreding evenwel geen bijzondere moeilijkheden opwerpen; dit geldt bij voorbeeld voor de normen, waarvoor de CYTA zich richt naar de internationale normen en de normen van de ETSI⁽²⁾, waarvan zij medeoprichter is; hetzelfde geldt voor de telecommunicatieterminals, de markt waarvoor in 1989 werd geliberaliseerd.

Voorts vertoont het netwerk in het zuidelijk gedeelte van het eiland een gevorderd ontwikkelingsstadium. Met 46 hoofdlijnen voor 100 inwoners ligt het niveau van Cyprus iets boven het globale gemiddelde voor de Gemeenschap en de EVA (43); voorts zijn de nieuwe diensten, zoals datatransmissie, faxvoorzieningen, mobiele cellulaire telefonie, reeds beschikbaar.

(1) Cyprus Telecommunication Authority

(2) European Telecommunication Standardisation Institute

10. VERVOER

I. WEGVERVOER

Op het gebied van de toegang tot de markt kan worden opgemerkt dat het openbaar vervoer op Cyprus onderworpen is aan vergunningen. De meeste Lid-Staten hebben overeenkomsten inzake internationaal goederenvervoer over de weg met Cyprus ondertekend.

Op het gebied van de sociale wetgeving, technische normen, belastingen en verkeersveiligheid bestaan er basisregelingen. De huidige wetgeving op het gebied van het milieu en de volksgezondheid is zeer beperkt.

II. ZEEVERVOER

De voorwaarden voor de vestiging van scheepvaartmaatschappijen op Cyprus en voor het voeren van de Cypriotische vlag zijn in vergelijking met de in het algemeen door de Lid-Staten van de EEG toegepaste voorwaarden te soepel.

De voorwaarden voor exploitatie onder Cypriotische vlag kunnen problemen van concurrentievervalsing doen rijzen als gevolg van lage belastingen en het niet bestaan van nationaliteitseisen voor de bemanning.

Voorts wijkt de graad van toepassing van de internationale normen voor veiligheid en voorkoming van verontreiniging af van hetgeen gemiddeld voor de vloten van de Gemeenschap gebruikelijk is.

III. LUCHTVAART

Het luchtvervoer wordt grotendeels geregeld door traditionele bilaterale overeenkomsten. Cyprus heeft 35 bilaterale overeenkomsten ondertekend onder meer met alle Lid-Staten van de EG. Ook is Cyprus ondertekenaar van de ICAO-overeenkomst en van de Eurocontrol en de ECAC-overeenkomst.

Met betrekking tot markttoegang en eigendom en luchtvaarttarieven zijn er in de Gemeenschap veel minder beperkingen dan op Cyprus.

CONCLUSIE

Tijdens eventuele toetredingsonderhandelingen zouden de volgende punten in detail moeten worden besproken :

- . wegvervoer : de wetgeving op sociaal gebied, op milieugebied, op het gebied van de volksgezondheid en op dat van technische normen;
- . zeevervoer : het reserveren van lading, inschrijvingsvoorwaarden en de tenuitvoerlegging van normen voor de veiligheid op zee en voorkoming van verontreiniging;
- . luchtvaart : de wetgeving met betrekking tot het liberalisatieproces.

11. ONDERNEMINGENBELEID EN BELEID OP HET GEBIED VAN HET TOERISME

De Cypriotische economie kenmerkt zich vooral door het bestaan van vele kleine en middelgrote ondernemingen. Het ondernemingenbeleid is een algemeen, niet op de omvang van ondernemingen afgestemd beleid, dat beantwoordt aan de prioritaire doelstellingen van de regering van Cyprus, zoals aanmoediging van investeringen op het platteland (subsidies), exportstimulering (garanties, subsidies voor missies) en de tenuitvoerlegging van industriële projecten (garanties, subsidies voor herstructureringsstudies).

Sedert medio 1992 maakt Cyprus deel uit van het BC-net; de oprichting van een Euro-Info-centrum is voor 1993/1994 gepland.

De recente ontwikkeling van het toerisme op Cyprus is indrukwekkend. Het aantal beschikbare bedden en toeristen nam van 1985 tot 1990 met het tweevoudige toe.

Vanaf 1990 voert de regering een toeristisch beleid dat met name een meer gerichte uitbreiding van het toeristenbestand beoogt alsmede een gediversifieerder aanbod van toeristische produkten ten einde een homogenere spreiding van de toeristenstromen over het jaar te verkrijgen.

Dit beleid is volledig coherent met dat van de Commissie op dit gebied.

CONCLUSIE

Gezien het voorgaande ziet het ernaar uit dat de toetreding van Cyprus tot de Europese Gemeenschap geen bijzondere problemen wat betreft het ondernemingenbeleid en het toeristisch beleid zal opwerpen.

12. CONSUMENTENBELEID

1. Veiligheid en gezondheid

Op het gebied van de algemene produktveiligheid kan aan de hand van de beschikbare informatie geen definitief oordeel worden uitgesproken. Het ziet er evenwel naar uit dat de op Cyprus van kracht zijnde regels volledig zullen moeten worden herzien om te worden aangepast aan de betrokken communautaire richtlijn.

Wat cosmetische produkten betreft, is de huidige op Cyprus van kracht zijnde regelgeving onverenigbaar met die van de EEG.

2. Consumententransacties

Er lijkt thans geen soortgelijke wetgeving als de communautaire wetgeving te bestaan op de volgende terreinen : misleidende en vergelijkende reclame, pakketreizen, timesharing, buiten handelsinstellingen gesloten overeenkomsten en oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten. Het zou dus wenselijk zijn wanneer de communautaire richtlijnen in het Cypriotische recht zouden worden opgenomen.

3. Consumentenvoorlichting en bescherming van de economische belangen van consumenten

Voor wat textielprodukten betreft, worden de bepalingen van de communautaire richtlijnen grotendeels door de Cypriotische wetgeving overgenomen, maar er bestaan leemten die soms groot zijn. Voorts schijnen de Cypriotische bepalingen betreffende de etikettering van produkten en de geldende analysemethoden bij conformiteitscontroles enkel facultatief te zijn, hetgeen niet aanvaardbaar is.

Voor wat de etikettering van voedingsmiddelen betreft, werpt de Cypriotische wetgeving, hoewel zij in het algemeen achterblijft bij de communautaire richtlijnen, geen bijzondere problemen op.

Wat de prijsvermelding op voedingsmiddelen en andere produkten betreft, blijft de Cypriotische wetgeving ver achter bij de van kracht zijnde communautaire richtlijnen en zullen belangrijke aanpassingen noodzakelijk zijn.

De conclusie is dat moet worden gerekend met soms ingrijpende aanpassingen van de Cypriotische wetgeving op het gebied van het consumentenbeleid in het geval van eventuele toetreding van Cyprus tot de Gemeenschap.

13. BEGROTINGSTECHNISCHE GEVOLGEN VAN DE TOETREDING VAN CYPRUS

De raming van de uitwerking op de begroting is opgemaakt in de veronderstelling dat de communautaire voorschriften van toepassing zullen zijn en op basis van de voor 1992 vastgestelde begroting van de Gemeenschap.

Het is niet mogelijk geweest hierbij rekening te houden met de dynamische uitwerking van de toetreding op de economische structuur van Cyprus⁽¹⁾. De voornaamste omstandigheden die op de begroting kunnen inwerken zijn de volgende :

- de landbouwproductie levert ongeveer 7 % van het BBP op en kan de behoeften van het land niet volledig dekken zoals blijkt uit de invoer van landbouwprodukten die, in waarde uitgedrukt, 20 % meer bedraagt dan de uitvoer;
- de buitenlandse handel is trouwens grotendeels deficitair aangezien belangrijke hoeveelheden intermediaire produkten of fabrikaten bestemd voor de produktie en consumptie moeten worden ingevoerd. Het handelsverkeer met de Europese Gemeenschap bedraagt meer dan 50 % van het totale handelsverkeer;
- het BBP van Cyprus maakt ongeveer 1 % uit van dat van de Europese Gemeenschap hetgeen overeenkomt met een gemiddelde per hoofd van 48 % ten aanzien van het communautaire niveau. In het noorden van het eiland maakt het gemiddelde slechts een derde uit van het niveau in het zuidelijke gedeelte (d.w.z. 19 % tegen 55 % van het communautaire gemiddelde BBP per hoofd).

Rekening houdend met deze gegevens kunnen de volgende kwantitatieve ramingen worden verricht :

1. Uitgaven

A. Landbouwuitgaven

Een basisberekening werd per produkt uitgevoerd, rekening houdend met de recente evolutie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. De aldus verkregen bedragen werden berekend aan de hand van hypothetische economische (produktie, consumptie, handelsverkeer, graad van de steunverlening per eenheid, enz....) en structurele (landbouwbevolking, omvang van de veestapel, enz. ...) parameters.

Over het geheel werden de behoeften geraamd op ongeveer 60 miljoen ecu, waarvan 24 miljoen ecu in de graansector en 14 miljoen ecu in de sector schapevlees.

Deze cijfers zijn van indicatieve aard aangezien het beschikbare statistische materiaal niet volledig genoeg is.

(1) Bij voorbeeld wijziging van het handelsverkeer, van de landbouwstructuur.

B. Structuurfondsen

Het gemiddelde BBP per capita op het eiland in aanmerking genomen, voert de toepassing van het voor Griekenland uitgetrokken bedrag voor regionale en sociale steun (met inbegrip van het PIM), per capita, op de bevolking van het eiland tot een cijfer van ongeveer 120 miljoen, waarvan de verdeling tussen de twee delen van het eiland te zijner tijd zou worden vastgesteld. Dit cijfer dekt de bijdragen uit hoofde van de regionale fondsen, van het Sociale Fonds, van het EOGFL-Oriëntatie, en die voor de visserijsector.

C. Andere beleidsmaatregelen

De toepassing van de BBP-verhoudingen voor de uitgaven van industrieel beleid en de bevolkingsverhoudingen voor de administratieve uitgaven voert tot cijfers van 3 miljoen voor de eerste en 4 miljoen voor de tweede.

D. Taal

Bij toetreding van Cyprus zou, onder de huidige omstandigheden, een aanvullende taal (het Turks) moeten worden toegevoegd, hetgeen zou betekenen dat ongeveer 200 vertalers en tolken zouden moeten worden aangesteld. Dit zou overeenkomen met een jaarlijkse uitgave van ongeveer 8 miljoen ecu.

2. Ontvangsten

Het bedrag van de traditionele eigen middelen wordt geschat op 55 miljoen ecu uit hoofde van het handelsverkeer, waarvan 8 miljoen ecu zou worden opgeleverd door de landbouwheffingen en 47 miljoen ecu door douanerechten. Tegelijkertijd zal door de toetreding de begroting een waardevermindering uitwijzen die op 6 miljoen ecu wordt geraamd. De BTW en het BBP zullen 39 miljoen ecu en 14 miljoen ecu opleveren.

Conclusie

In termen van begroting zou de toetreding van Cyprus kunnen worden uitgedrukt door een toename van de uitgaven met 195 miljoen ecu, vooral door de bijdragen van de Structuurfondsen. Daarentegen zullen de ontvangsten toenemen met 96 miljoen ecu waarbij rekening wordt gehouden met de verliezen aan rechten en heffingen op het handelsverkeer tussen Cyprus en de Gemeenschap en de kosten in verband met de inning. In het totaal zou de toetreding voor de begroting ongeveer 100 miljoen ecu aan extra kosten met zich brengen.

14. SAMENWERKING OP DE GEBIEDEN JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN

1. De regering van Cyprus heeft zich ertoe verbonden alle verplichtingen en verantwoordelijkheden die voortvloeien uit het Verdrag betreffende de Europese Unie te vervullen. Dit impliceert de aanvaarding, door de Cypriotische autoriteiten, van alle besluiten met betrekking tot de samenwerking op de gebieden Justitie en Binnenlandse Zaken, zoals omschreven in Titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie.
2. De deelname van Cyprus aan de verplichtingen die voortvloeien uit titel VI van het Verdrag zou kunnen inhouden dat de autoriteiten van dit land alles in het werk moeten stellen om te verzekeren dat alle middelen worden aangewend om de volledige samenwerking op deze gebieden te realiseren. Alleen door een gemeenschappelijk onderzoek in te stellen naar de details van de verworvenheden op dit gebied zal de omvang van deze inspanningen kunnen worden vastgesteld.

15. REGIONAAL BELEID VAN DE GEMEENSCHAP

Rekening houdend met de totale bevolking (ongeveer 700.000 inwoners) en gezien de gemiddelde omvang van de bevolking van de regio's NUTS II van de Gemeenschap, zou Cyprus één enkele NUTS II-regio moeten vormen⁽¹⁾. Volgens de communautaire reglementering zijn de regio's die in aanmerking komen voor doelstelling 1 van de structurele fondsen, regio's NUTS II waarvan het BBP per inwoner, op basis van de drie laatste jaren, lager is dan 75 % van het communautaire gemiddelde.

Volgens de diverse bestaande ramingen lijkt Cyprus, als ondeelbare NUTS II-regio, onder doelstelling 1 te kunnen vallen.

(1) NUTS : Nomenclatuur van Statistische Territoriale Eenheden, waarbij het grondgebied van de Gemeenschap in statistische regio's wordt verdeeld.

16. STATISTIEKEN

Op basis van de beperkte beschikbare informatie en de paar bilaterale contacten die in het verleden hebben plaatsgevonden, schijnt de situatie de volgende te zijn :

HET STATISTISCHE STELSEL VAN CYPRUS

Het statistische stelsel van Cyprus wordt samengesteld door het Department of Statistics and Research (DSR) dat een afzonderlijk departement is van het Ministerie van Financiën. Het werd gesticht onder het Britse koloniale beheer. Sinds de onafhankelijkheid in 1960 heeft de regering een reeks vijfjarenplannen voor de ontwikkeling van statistieken opgesteld.

Het DSR vervult een gelijksoortige rol als die van een centraal nationaal bureau voor de statistiek in een van de Lid-Staten. Wij hebben slechts een beperkte kennis van de werking en de beschikbare middelen van het DSR, doch de publikaties van dit bureau omvatten een volledige reeks statistische gegevens op economisch, agrarisch en sociaal gebied.

STATISTIEKWETGEVING

Evenals in vele Lid-Staten van de EG worden de statistische activiteiten door een wet ondersteund. Deze werd in 1968 aangenomen en machtigt het DSR alle benodigde statistische gegevens in te winnen en de vertrouwelijke aard daarvan te beschermen. Dit geeft een beeld van de rechten en verantwoordelijkheden van het DSR. Het punt vertrouwelijkheid wordt voor de communautaire statistieken van steeds groter belang.

BEOORDELING

Gezien de omvang van het land heeft Cyprus een goed ontwikkeld statistisch stelsel dat, met de nodige middelen, na een redelijke overgangsperiode zou kunnen worden aangepast aan de statistische methoden van de Gemeenschap.

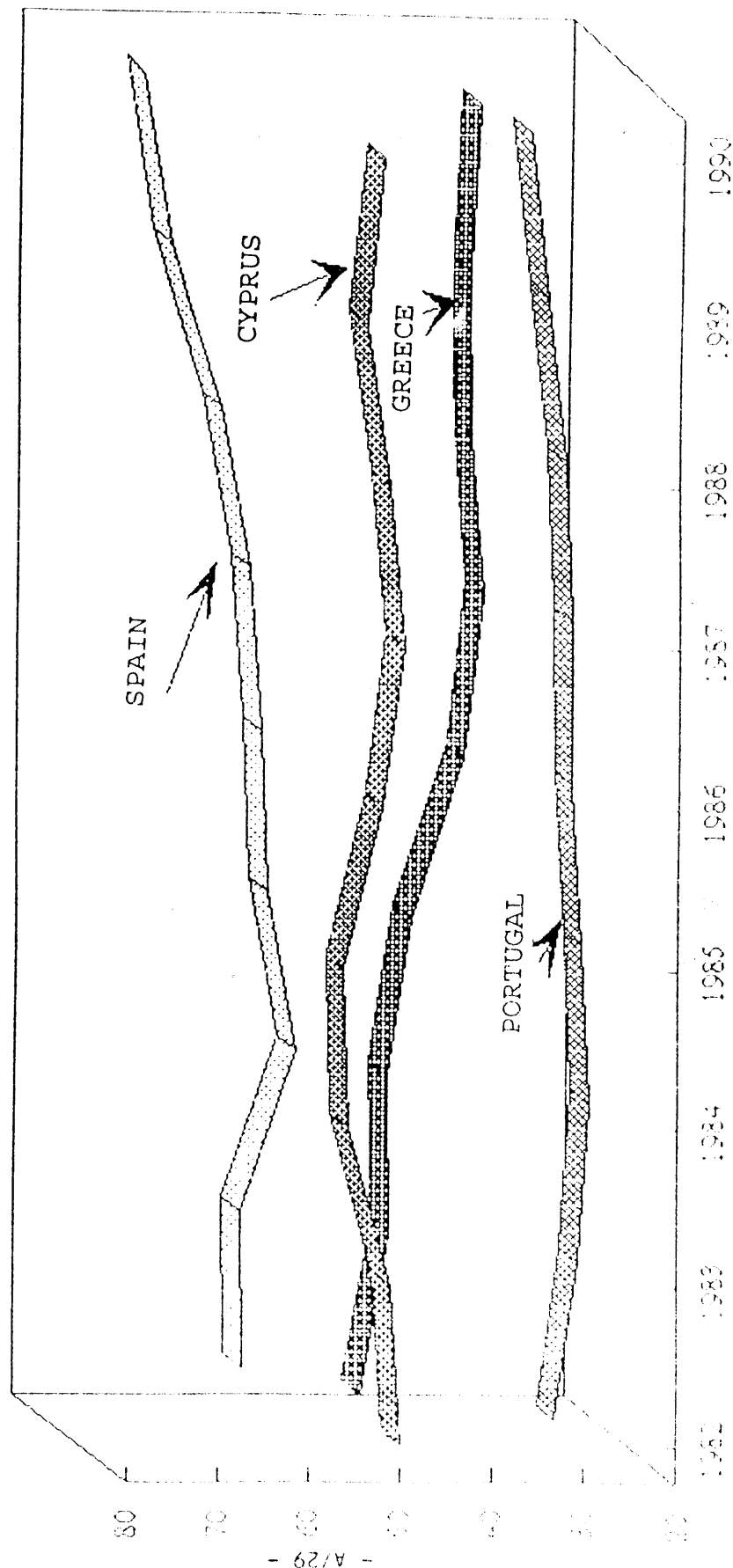
De door het DSR bestreken onderwerpen komen grotendeels overeen met de statistische vereisten van de Gemeenschap. Er is echter niet veel bekend over de kwaliteit van de geproduceerde statistieken (deze is van bijzonder belang op de gebieden als nationale rekeningen waarvoor statistische gegevens worden gebruikt om de bijdragen aan de EG-begroting vast te stellen). Dit soort informatie zou aan het begin van de onderhandelingen over het lidmaatschap moeten worden ingewonnen.

LIST OF TABLES

1. *GDP/Inhabitant at current prices and exchanges rates*
2. *GDP growth in Cyprus and the EC, 1978-1992*
3. *Unemployment in Cyprus and the EC, 1978-1991*
4. *Investment/GDP ratio in Cyprus and the EC, 1978-1991*
5. *Public deficit (% of GDP)*

* * * * *

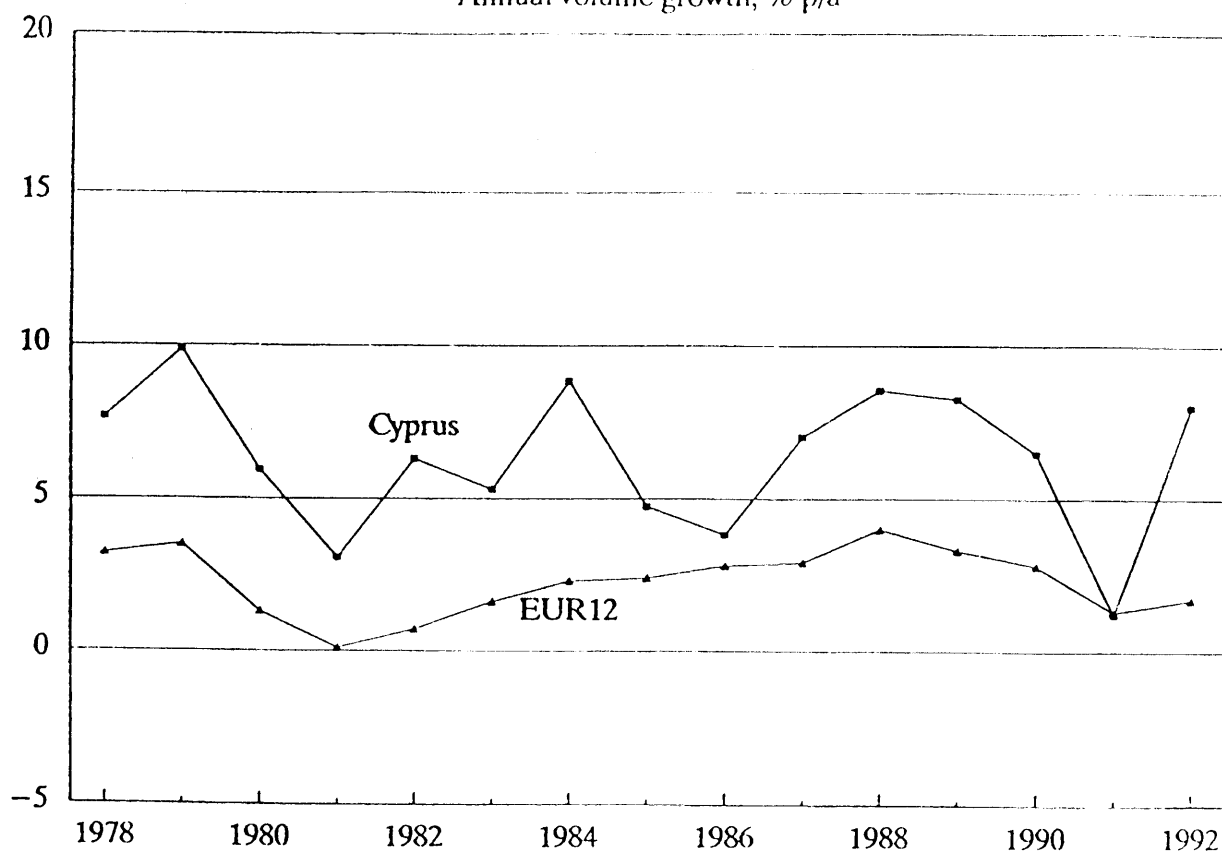
GDP/inhabitant at current prices and exchange rates
(% of EC average)

Sources : IFS & EUROSTAT

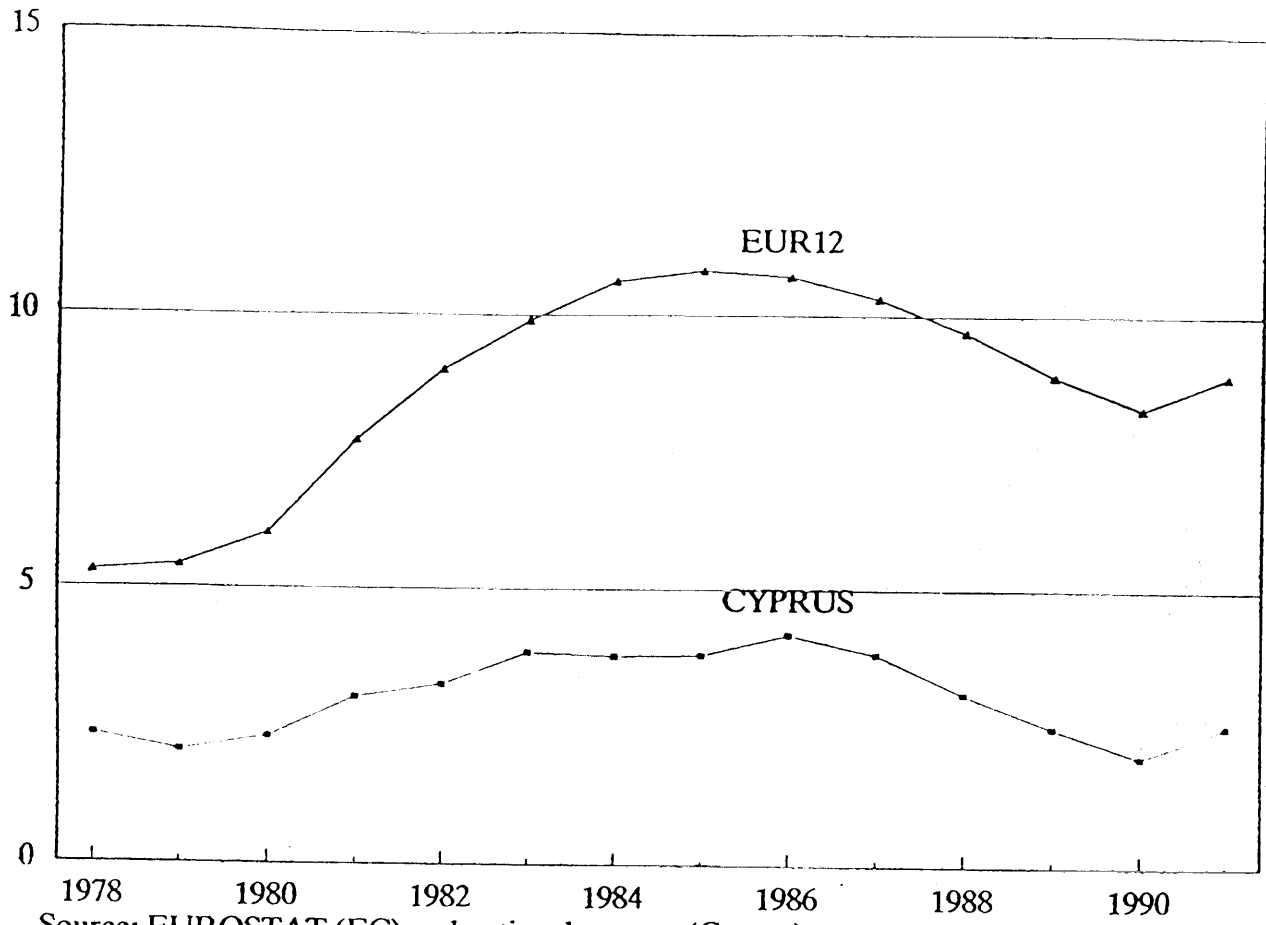
GDP growth in Cyprus and the EC 1978 – 1992.

Annual volume growth, % p/a

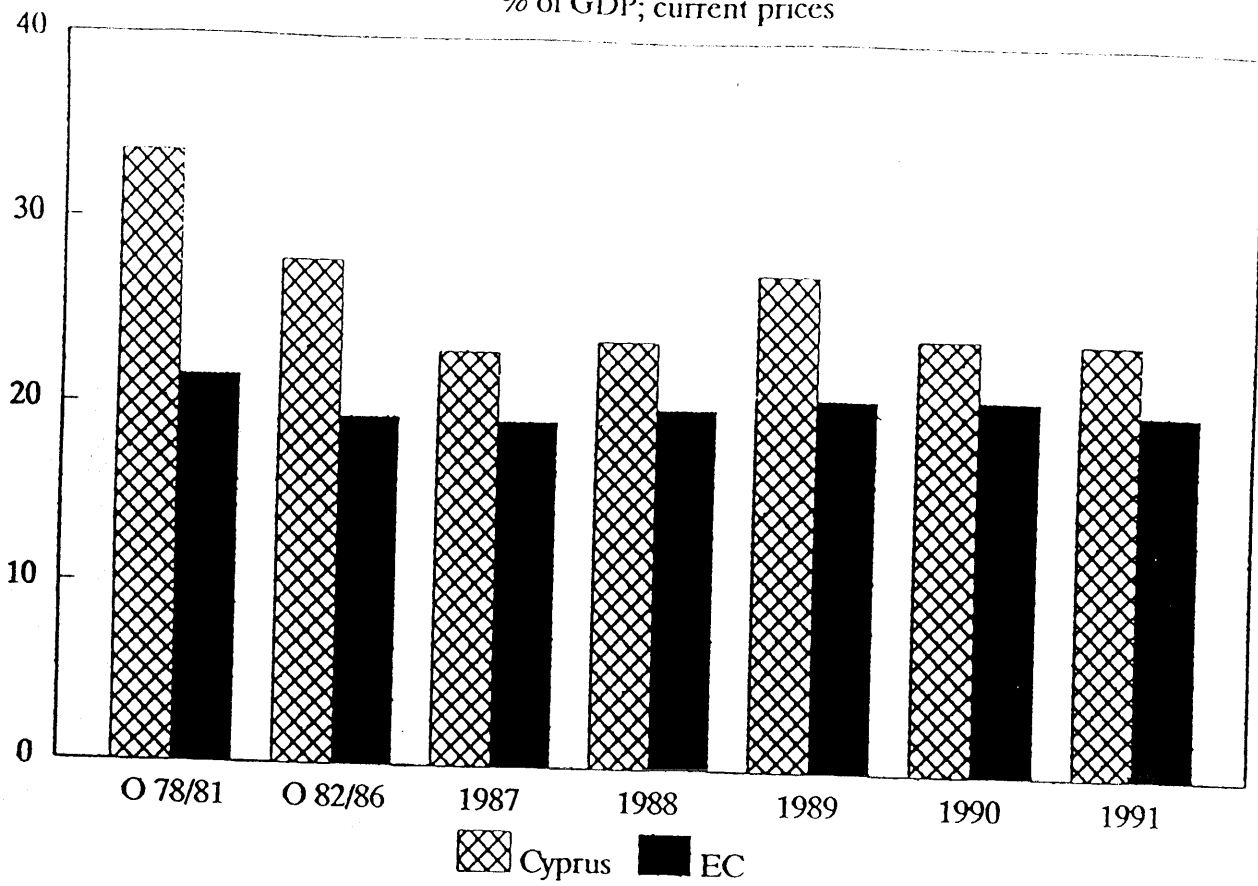
Sources: EUROSTAT, EC Commission services, Cypriot Ministry of finance.

Unemployment in CYPRUS and the EC, 1978 – 1991

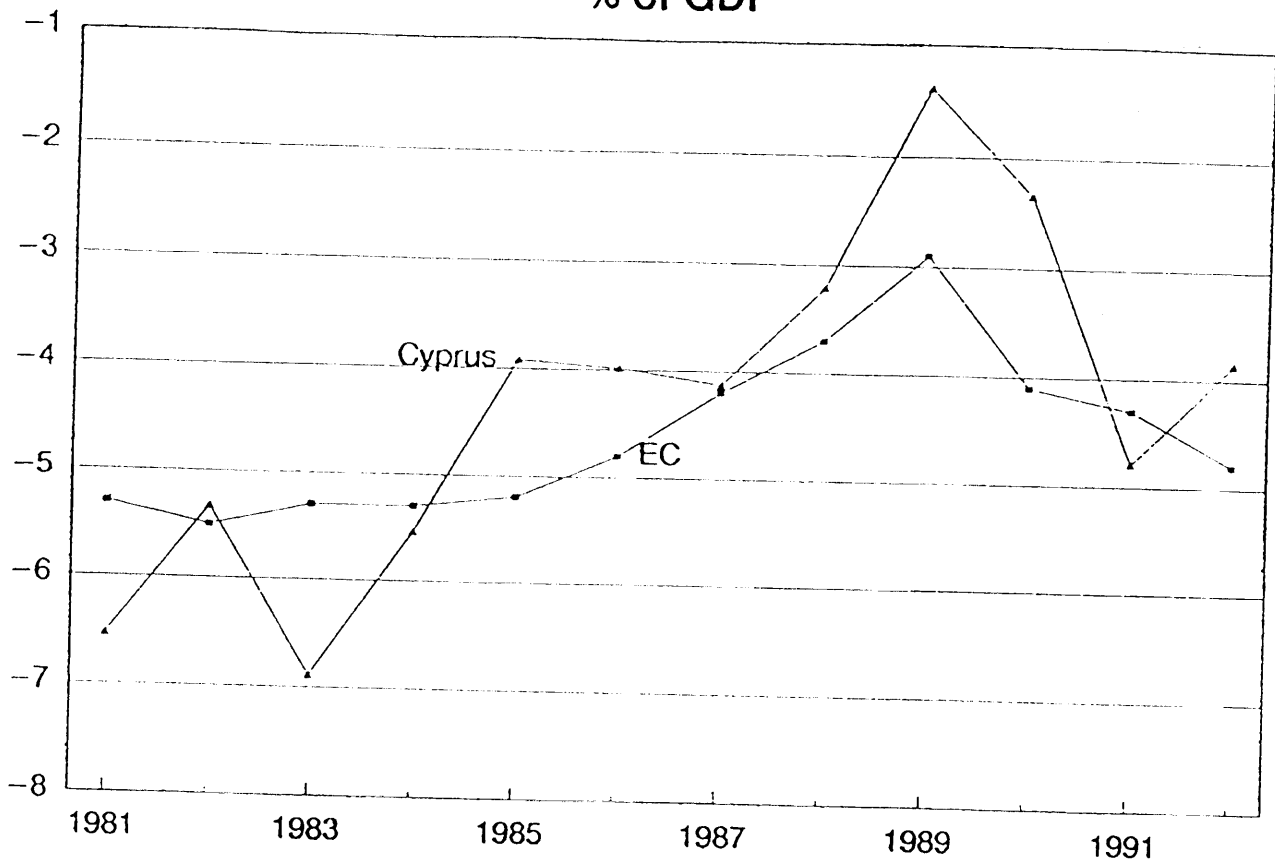
Investment/GDP ratio in Cyprus and the EC 1978 – 1991

% of GDP; current prices

Source: EC Commission services, Cypriot Ministry of finance.

PUBLIC DEFICIT % of GDP

Sources: EC Commission services, Cypriot Ministry of finance.

CYPRUS - PROFILE

- I. Area : 9.250 km²
- II. Population : 700.000 en 1990 dont population active : 277.000
- III. GDP per Capita : 9.000 Ecus
- IV. GDP Growth Rate
<u>1988</u>	<u>1989</u>	<u>1990</u>	<u>1991</u>	<u>1992</u>
8,6%	8,3%	6,5%	1%	8%
- V. Inflation Rate in 1991 : 5,1
- VI. Unemployment: 1,8% en 1991
- VII. Structure of employment and GDP in 1990 (%)

	<u>Emploi</u>	<u>Origine du PIB (%)</u>
Agriculture	14%	7%
Industry	20%	15%
Services	57%	68%
Construction	9%	10%

VI. Trade Relations (en mio US \$)

	<u>1991</u>
Imports	2621
Exports	951
Trade Balance	-1670
NB : Tourism incomes	1243

Trade structure (% of 1991 total)

	<u>Imports</u>	<u>Exports</u>
Manufactured Goods	34%	41%
Transport Equipment	28%	12%
Food Products, Beverages	15%	35%
Mineral Fuels	10%	5%

Community Share in 1991

- in Cypriot Exports :	43,4%
- in Cypriot imports :	51,1%

EEC-Cyprus Trade (MECU)

	<u>1992</u>
Imports	596
Exportats	2029
Trade Balance	1433